

Nokia Keho, arkeologinen koekaivaus 2010

FM Kalle Luoto

Kulttuuriympäristöyksikkö

Pirkanmaan maakuntamuseo 2010

Kannen kuva: Nokian Kehon tutkimusalue tutkimusten alussa.

Tutkimusalueen perustiedot

tutkimuskohteen koko nimi	Keho (muinaisjäännöstunnus 536 010 018), Keho 2 (mj. tunnus 1000007926)
kunta/kaupunki kylä/kaupunginosa tila/kortteli, tontti	Nokia Keho 536-409-1-9 536-6-2001-1
tutkimuksen laji	Koekaivaus
kohteen ajoitus	rautakautinen, moniperiodinen
peruskarttalehti	PK 212305
yhtenäiskoordinaatit	p = 6820 633 - 6820 766 i = 3313 492 - 3313 640 z = 80 - 87 m mpy
maanomistaja	Nokian ev. lut. seurakunta
tutkimuslaitos	Pirkanmaan maakuntamuseo
kaivauksenjohtaja	FM Kalle Luoto
kenttätöyöaika	4. - 21.5.2010
tutkitun alueen laajuus	tutkimusalue 1 = 1550 m ² tutkimusalue 2 = 740 m ² yht.= 2290 m ²
tutkimusten kustantaja ja tutkimuskustannukset	Nokian ev. lut. seurakunta 18551 e + alv
löydöt	KM 38251
Rahakammioon toimitetut rahat	-
rakennusfragmentit	-
mustavalkonegatiivit	PMM/KYY 29 kpl
aikaisemmat tutkimukset ja tarkastuskäynnit	Kaivaus 1905 Juhani Rinne Kaivaus 1907 Hjalmar Appelgren Inventointi 1948 Aarni Erä-Esko Inventointi 1985 Erkki Renvall Kaivaus 1990 Leena Spoof Kaivaus 1991 Ulla Rajala Kaivaus 1993 Ulla Tupala Hoito 1993 Olli Soinen Kaivaus 1994 Marja Sipilä Kaivaus 1995 Marja Sipilä Inventointi 2006 Kalle Luoto Koekaivaus 2008 Kalle Luoto Koekaivaus 2010 Kalle Luoto
aikaisemmat löydöt	Kansallismuseon kokoelmat: KM 3984:1; KM 4574: 1-12; KM 36017; KM 37417 Turun yliopisto, arkeologia. TYA 581: 1-615; TYA 586: 1-615; TYA 602: 1-751; TYA 616: 1-452; TYA 617: 1-66; TYA 622: 1-120
mahdollinen kirjallisuus ym.	Blomster, Pontus 1987. Nokian seurakunnallisia

lähteet	<p>vaiheita keskiajalta nykypäivään. Nokia.</p> <p>Jaakkola, Jouko 1994. Etelä-Nokian asutuksen alkuvaiheet. Nokia ennen ja nyt. ss. 38-43.</p> <p>Rinne, Juhani 1907. Rautakauden löytöjä Kehon kappalaisen virkatalon maalta Pirkkalasta. SM XIV.</p> <p>Saarenheimo, Juhani 1974. Vanhan Pirkkalan historia. Tampere.</p> <p>Salmo, Helmer 1952. Satakunnan historia II, rautakausi. Vammala.</p> <p>Suvanto, Seppo 1973. Satakunnan historia. Pori.</p> <p>Maanmittaushallituksen uudistusarkisto (BIA 24):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiluskartta (Ekman 1730) H6 8/1 - Kartta ja isojakokartta, Kohmalan kylä (1762) H6 11/1-25 - Tilusmittaus ja isojaonkartta, Haaviston kylä (1772) H5 6/1-11 - Hauraisen kylä (1934) H 94 15/1-11 - Pirkkalan kylä (1911/1935) H 109 8/1-70
kaivauskertomuksen sivumäärä	39
liitteet	5 kpl
alkuperäisen kaivauskertomuksen säilytyspaikka	Pirkanmaan maakuntamuseon arkisto (Tampere)

Hankkeen lyhyt kuvaus

Pirkanmaan maakuntamuseon arkeologisessa koekaivauksessa Nokian Kehon alueella selvitettiin muinaisjäännösalueiden Keho ja Keho 2 rajausta ja säilyneisyyttä sekä Kehon eteläkärjessä että Pappilan koillispuolella.

Tutkimuksia tehtiin toukokuussa 2010. Kaivausten johtajana toimi arkeologi (FM) Kalle Luoto apunaan apulaistutkija Jenny Skytt (HuK), arkeologian opiskelija Reija Hankosaari sekä Riia Siltanen. Tutkimusten kustannukset olivat 18551 e + alv. Maastotyöhön käytettiin 13 työpäivää.

Tampereella 25.11.2010 FM Kalle Luoto

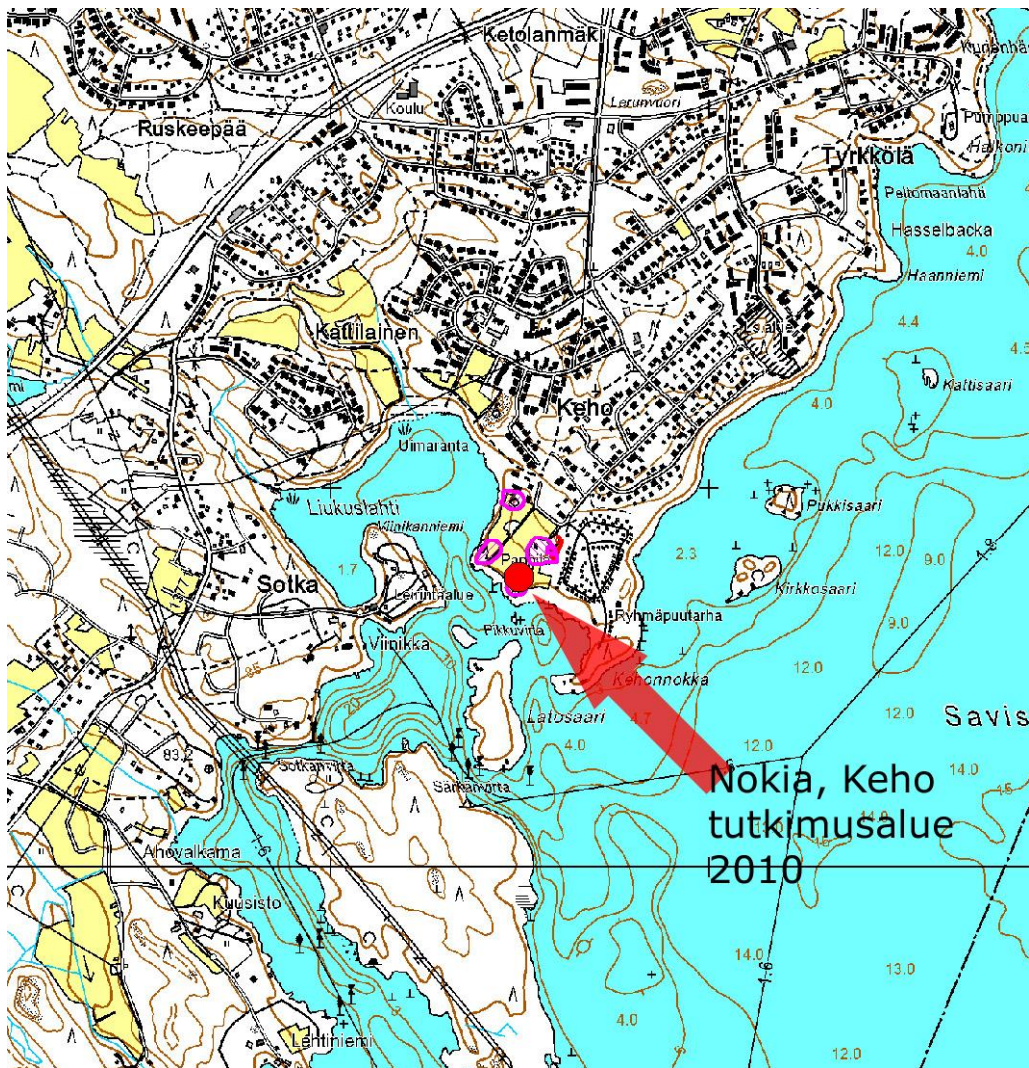
Kuva 1. Kartta 8. Kartta tutkimusalueen sijainnista. Tutkimusalue merkitty punaisella ympyrällä. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, Pisa lupa 020/2006. MK 1: 500 000.

Karttaluettelo

Kartta 1.	Yleiskartta tutkimusalueesta. KM 1:1000.	Liite 2
Kartta 2.	Yleiskartta tutkimusalueen eteläosasta röykkiön I pohjoispuolella. Koekuopat, koejat ja kaivausalue 1. MK 1:25.	Liite 2
Kartta 3.	Kaivausalue 1, dokumentointitaso 1. MK 1:25.	Liite 2
Kartta 4.	Kaivausalue 1. Dokumentointitaso 2. MK 1:25.	Liite 2
Kartta 5.	Koeja, kivirakenne. Dokumentointitasot 1 – 3. MK 1:25.	Liite 2
Kartta 6.	Yleiskartta tutkimusalueen pohjoisosasta (pappilan piha). MK 1: 250.	Liite 2
Kartta 7.	Muinisjäännösalueet. MK 1:2000.	Liite 2
Kartta 8.	Kartta tutkimusalueen sijainnista. MK 1:500 000	s. 4
Kartta 9.	Kartta tutkimusalueen sijainnista. MK 1:20 000	s. 5

Luettelo hankealueen muinaisjäännöskohteista

Kylä	Kohde	MJ-tyyppi	Ajoitus	PK
Keho	Keho	hautapaikat	rautakautinen	212305
Keho	Keho 2	asuinpaikat	moniperiodinen	212305

Kuva 2. Kartta 9. Kartta tutkimusalueen sijainnista. Pohjakartta © Maanmittauslaitos, Pisa lupa 020/2006. MK 1:20 000.

SISÄLLYSLUETTELO

Tutkimusalueen perustiedot	2
Hankkeen lyhyt kuvaus.....	3
Karttaluettelo	4
Luettelo hankealueen muinaisjäännöskohteista	5
JOHDANTO	8
TYÖALUE	9
Tutkimusalueen eteläosa (Keho).....	9
Tutkimusalueen pohjoisosa (Keho 2)	9
Luettelo aikaisemmista hankkeista	11
MENETELMÄT	12
Kenttätyöt	12
Tutkimusalueen eteläosa	12
Tutkimusalueen pohjoisosa.....	13
Dokumentointi	13
Jälkityöt	14
Kartat	14
Dokumentit.....	14
Löydöt	14
TULOKSET.....	15
Tutkimusalueen eteläosa.....	15
Koekuopat.....	15
Koeajat	18
Kaivausalue 1	21
Tutkimusalueen pohjoisosa	23

Koekuopat.....	23
YHTEENVETO	26
LÄHTEET JA LYHENTEET	27
Lyhenteet	27
Lähteet.....	27
Arkistolähteet.....	27
Kirjallisuus.....	28
MUINAISJÄÄNNÖSKOhteet.....	29
Keho	29
Keho 2	34

LIITTEET:

LIITE 1: LUETTELO DIGITAALIKUVISTA (PMM/KYY)

LIITE 2: LUETTELO MUSTAVALKONEGATIIVEISTA (PMM/KYY)

LIITE 3: KUVATAULU MUSTAVALKOVALOKUVISTA

LIITE 4: LÖYTÖLUETTELO

LIITE 5: KAIVAUSKARTAT

Johdanto

Pirkanmaan maakuntamuseo teki arkeologisen koekaivauksen Nokian Kehon alueella. Koekaivauksessa selvitettiin muinaisjäännösalueen rajausta ja säilyneisyyttä sekä pellolla Liukuslahden pohjoisrannalla muinaisjäännöksen Keho läheisyydessä että Pappilan koillispuolella muinaisjäännöksen Keho 2 lähiympäristössä. Ennen muuta koekaivauksen tarkoituksena oli tarkentaa muinaisjäännösalueen rajausta Kehon röykkiön 1 ympäristössä. Toissijaisesti tarkoituksena oli tarkentaa muinaisjäännöksen Keho 2 rajausta, mikäli röykkiön 1 lähellä havaittaisiin muinaisjäännökseen viittaavia kerrostumia. Tutkimuksen yhteydessä selvitettiin sekä Pappilan itäpuolisten alueiden että röykkiön 1 lähiympäristön muinaisjäännösrajausta. Tutkimuksia tehtiin toukokuussa 2010. Kaivausten johtajana toimi arkeologi (FM) Kalle Luoto apunaan apulaistutkija Jenny Skytt (HuK), arkeologian opiskelija Reija Hankosaari sekä Riia Siltanen.

Kuva 3. Kuvassa tutkimusalueen pohjoisosassa, pappilan pihapiirissä, sijainnut koekuoppa F. Koekuopasta paljastui täyttömaakerrosten alapuolelta kivirakenne. Kuvaaja Kalle Luoto 11.5.2010.

Työalue

Kehon Pappila sijaitsee noin 4 km Nokian kirkosta lounaaseen Pyhäjärven Liukuslahden rannalla olevalla noin 400 m leveällä niemellä. Pappilan tonttia rajaa etelässä, lännessä ja pohjoisessa pelto sekä idässä siirtolapuutarha. Vuonna 2010 tutkimuksia suoritettiin peltoalueen eteläosassa Liukuslahden rannalla sijaitsevan röykkiö 1:n pohjoispuolella sekä Pappilan pihapiirissä.

Tutkimusalueen eteläosa (Keho)

Tutkimusalue 1 sijaitsi Kehon röykkiön 1 läheisyydessä. Röykkiö 1 sijaitsee Pikkuvirran rannalla korkean rantatöyrään päällä noin 10 metrin etäisyydellä vesirajasta. Röykkiön päälle on v. 1898 rakennettu sauna, joka on nykyisin purettu. Kohteen ympäristössä kasvoi runsaasti pensaita ja heiniä. Kohdetta on tutkinut Rinne v. 1905 ja Spoof v. 1990.

Röykkiön paikalla voi erottaa kiviraunion jäännöksiä lisäksi saunaan liittyviä kivirakenteita. Itse röykkiö on todennäköisesti pitkälti tuhoutunut saunan rakentamisen ja sen muutostöiden aikana. Spoof tutki vuonna 1990 röykkiön pohjarakenteita. Vuonna 2006 tehdyn inventoinnin yhteydessä löydettiin muutamia palaneen luun kappaleita röykkiö 1:n lähistöltä. Inventoinnissa löydetty piin kappaleet sen sijaan tulkittiin muotonsa perusteella olevan peräisin historialliselta ajalta.

Tutkimusalueen pohjoisosa (Keho 2)

Pappilan pihapiirissä sijaitsee muinaisjäännösalue Keho 2. Koekaivauksen yhteydessä tarkastettiin muinaisjäännösalueen rajausta, koska alueelle oli suunnitteilla rakentamista. Vuoden 2010 tutkimukset keskittyivät Kehon pappilan päärakennuksen koillispuolelle.

Koekaivettu alue on pääosin nurmen peittämää piha-aluetta. Piha-aluetta on muokattu ja luontaisten maanpinnan muotojen tavoittaminen nykyisessä pihapiirissä oli hankalaa.

Kuva 4. Tutkimusalueen eteläosa. Nuolella on Kehon röykkiö nro. 1, jonka taustalla Llukuslahti. Kuva: KY 38: 3. Kuvaaja Kalle Luoto 6.5.2010.

Kuva 5. Nokian Kehon Röykkiö nr. 1. Kuvaaja Jenny Skytt 10.5.2010.

Luettelo aikaisemmista hankkeista

Pirkanmaan maakuntamuseo

Pukkila, Jouko 2001. Nokia. Liukuslahden ja Pitkäniemen arkeologinen inventointi 2000.

Luoto, Kalle 2006: Arkeologinen osainventointi Nokian Kehon Pappilan ja Latosaaren alueella.

Luoto, Kalle 2008: Nokia, Keho 2. Rautakaudelle ja historialliselle ajalle ajoittuvan muinaisjäännöksen arkeologinen koekaivaus 21.29.7.2008.

Turun yliopisto

Rajala, Ulla 1991. Nokia, Keho, Pappila. kertomus rautakautisen hautaraunion puolikkaan tutkimuskaivauksista 3.6. – 26.7.1991.

Spoof, Leena 1991. Nokia, Keho, Pappila. Rautakautisen hautaraunion (osa) tutkimuskaivaus 23.7. – 10.8.1990.

Sipilä, Marja 1995. Rautakautisen kalmiston koekaivaus ja kaivaus 6.6. - 29.7.1994.

Sipilä, Marja 1996. Nokia, Keho, Pappila. Kertomus rautakautisen kalmiston kaivauksista 26.6 – 28.7.1995.

Tupala, Ulla 1994. Nokia, Keho, Pappila. Rautakautisen hautaraunion puolikkaan tutkimuskaivaus 3.6. – 26.7.1991.

Museovirasto

Erä-Esko Aarni 1948. Nokian kauppalan ja entisen Pohjois-Pirkkalan pitäjän Tampereen kaupunkiin liitettyjen osien kiinteät muinaisjäännökset.

Renvall, Erkki 1985. Nokian kaupungin inventointi 1985.

Rinne, Juhani 1904. Pirkkala, Keho. Tarkastuskertomus.

Rinne, Juhani 1906. Kehon kalmisto Pirkkalassa.

Menetelmät

Kenttätyöt

Koekaivauspaikat pyrittiin valitsemaan siten, että ne täydentävät alueella vuonna 2006 ja 2008 tehtyjä tutkimuksia ja kattavat tutkittavaksi määritetyn alueen riittävän systemaattisesti. Eteläiselle kaivausalueelle luotiin koordinaatisto, johon koekuopat ja -ojat sijoitettiin koordinaattijärjestelmän mukaisesti ja numeroitiin niiden lounaiskulmien koordinaattien mukaan. Koordinaatiston etelä-pohjoinen suuntaisen linjan pisteet 800/450 ja 800/375 mitattiin GPS laitteella yhdeksänä päivänä. Mittaustuloksista laskettiin keskiarvo, jota käytettiin koordinaatiston sijoittamisessa kartoille. Pappilan pihapiiriin koekuopat sijoitettiin maastonkannalta otollisiin paikkoihin.

Kulttuurikerrokset kaivettiin puhtaaseen pohjasaveen asti lapiolla ja lastoilla. Kaivettu maa seulottiin ainoastaan osittain. Stratigrafiset yksiköt tutkittiin pääsääntöisesti luonnollisina kerroksina, tosin kaivausalueella käytettiin noin 5 cm paksuja teknisiä kerroksia kahden kaivaustason paljastamiseen. Kenttätyön päätteeksi koeruudut peitettiin ja alue kunnostettiin.

Tutkimusalueen eteläosa

Koekuopat

Alueen eteläosassa koekaivaus toteutettiin kaivamalla 1 x 1 m kokoisia koeruutuja noin 10 m:n välein. Koekuopat sijoitettiin maastoon linjakeppien, bussolin ja mittanauhojen avulla laadittuun kaivauksen omaan koordinaattijärjestelmään. Nokian Kehon muinaisjäännösalueen röykkiö numero 1 sijaitsee tutkimusalueella koordinaattien 775–785/390–405 välillä.

Koekuopat kaivettiin koskemattomaan maanpintaan. Kaivausvälineinä käytettiin lapiota ja kaivauslastaa. Kaivettua maata ei systemaattisesti seulottu.

Koeojat

Koekuoppien lisäksi tutkimusalueelle kaivettiin koeojia. Koeojista yksi oli pohjois-eteläsuuntainen ja kolme itä-länsi -suuntaisia. Koeojien suunta määritettiin bussolin avulla kompassipohjoiseen. Koeojista poistettiin peltomultakerros koneellisesti. Koeojien leveys oli noin 1,2 m. Mikäli maassa havaittiin rakenteita tai kulttuurikerroksia, kaivu kaivinkoneella pysäytettiin ja havaitut rakenteet ja kulttuurikerrokset kaivettiin esiin ja puhdistettiin lapiolla ja kaivauslastoilla. Havaitut rakenteet ja mahdolliseksi kulttuurikerrokseksi alustavasti tulkitut maakerrokset dokumentoitiin lisäksi piirtämällä.

Kaivausalue

Koekuoppa ja -oja havaintojen perusteella alueen kaakkoisosaan avattiin koneellisesti laajempi kaivausalue 1. Kaivausalue avattiin, koska alueelle tehdyissä koeojissa ja kuopissa havaittiin kiviä, jotka näyttivät muodostavan tason tai kiveyksen, jonka luonne haluttiin varmistaa. Koekaivausalueelta poistettiin koneellisesti pintamaa, eli peltomulta, jonka jälkeen kaivamista jatkettiin käsityökaluin kaivausalueen länsiosassa. Tasokaivetuista kerroksista seulottiin maata otoksittain.

Metallinilmaisin

Tutkimusalueella käytettiin peltoalueen tutkimuksessa myös metallinilmaisinta. Metallinilmaisinta käytettiin muiden töiden antaessa siihen mahdollisuuden, kuten konekaivuun aikana. Koneellisesti kaivettujen koeojien kohtia ei käyty ennen kaivutyötä läpi metallinilmaisimella. Metallinilmaisinta pyrittiin käyttämään systemaattisesti kaivausruudukon mukaisissa noin 10 m x 10 m kokoisissa ruuduissa. Metallinilmaisimella tehdyt löydöt dokumentoitiin lapionpistoina, joiden koordinaatit määritettiin GPS laitteella. Metallinilmaisimella löydettiin lähinnä moderneja nauvoja.

Tutkimusalueen pohjoisosa

Pappilan asuinrakennuksen pohjois-, koillis- ja itäpuolelle tehtiin koekuoppia puutarhanurmen peittämään pihapiiriin. Tutkimusalueen pohjoisosassa koekuopat sijoitettiin topografian perusteella intuitiivisesti valittuihin ja kaivausteknisesti sopiviksi arvioituihin paikkoihin. Kuoppien sijainti mitattiin lähellä olevista rakennuksista. Etäisyysmittaukset suoritettiin 50 m:n mittanauhalla 0,1 m:n tarkkuudella tai Leica DistoD3 etäisyysmittarilla (n. 0,01 m tarkkuus). Koekuopat kaivettiin puhtaaseen pohjamaahan.

Dokumentointi

Tutkimuksen karttapiiirrosten ja dokumentoinnin perustana oli Nokian kaupungin digitaalinen kaavakartta-aineisto. Aineiston toimitti Asko Riihimäki dwg -tiedostona. Nokian kaupungin karttatietokanta oli keväällä 2010 NN -korkeusjärjestelmässä ja KKJ 2 -projektiossa.

Koekaivauksen korkeuskiintopisteenä oli Nokian kaupungin kiintopiste nro 118 (korkeus 84,290 m mpy, NN-järj.), joka sijaitsee tutkimusalueen koillispuolella, Kehon siirtolapuutarhan pohjoispuolella (KKJ 2, X= 2473738.503; Y= 6815937.287). Eteläisellä koekaivausalueella käytetty koordinaatiston origo ja kaivauksen korkeuspiste, johon korkeus edellä mainitusta pisteestä siirrettiin, sijaitti maakiven pinnassa pellolla. Kaivauksen sisäisen koordinaatiston origopiste (X = 800, Y = 400, Z = 81,77 m mpy) sijaitti KKJ 2 järjestelmän mukaisessa pisteessä X = 6815 738; Y = 2473 500. Koekuoppien pinnat ja pohjat vaaittiin vaaituskojeella ottamalla lukemat niiden

kulmista. Kaikki vaaitusluvut tässä raportissa on ilmoitettu metreinä mpy (NN järj.). Stratigrafiset mittaukset tehtiin nivelmitoilla 1 cm:n tarkkuudella.

Jälkityöt

Kartat

Jälkitöissä kaikki koekuopat merkittiin kenttämittausten perusteella Mapinfo Professional (versio 8.0) –tietokoneohjelmalla laadittuun pohjakarttaan. Tämän jälkeen sijaintitietoja tarkasteltiin Nokian kaupungin toimittamaan dxf pohjaiseen digitaaliseen karttaotteeseen (1:2000). Mapinfo ohjelmalla myös määritettiin koekuoppien peruskoordinaatit. paikantamisen virhemarginaalina voidaan pitää noin + 1 m.

Dokumentit

Koekuopat dokumentoitiin vaaituksin, stratigrafian mittauksin ja sanallisoin kuvauksin sekä digitaalikuvoin. Seurantatyön dokumentteja, kuten mustavalkonegatiiveja, digitaalikuvia, karttoja ja tutkimusraporttia säilytetään Pirkanmaan maakuntamuseon kulttuuriympäristöyksikön arkistossa. Osa kuvista tallennettiin Tampereen museoiden Siiri-kuvatietokantaan päänumerolle KYY 38.

Löydöt

Kaivauslöydöt otettiin talteen pääsääntöisesti stratigrafisen yksikön ja noin 5 cm:n kerroksen tarkkuudella. Joillekin löydöille määritettiin tarvittaessa koeruudun osa, josta löytö on tullut. Kaivauksissa otettiin talteen lähes kaikki löydöt, lukuun ottamatta tiilenpaloja ja selvästi resenttiä aineistoa.

Esinelöytöjä taltioitiin kenttätöiden yhteydessä suuri määrä. Osa löydöistä poistettiin ennen museolla tehtyä puhdistus- ja luettelointityötä. Löydöistä kiintoisimmat ja löytökontekstiltaan informatiivisimmat luetteloitiin Kansallismuseon kokoelmiin. Osa löydöistä toimitettiin konservointiin. Raportin tekstissä mainitaan vain Kansallismuseon kokoelmiin luetteloitujen löytöjen numerot. Säilytettävien löytöjen valinta tehtiin niiden laadun, arvioidun iän ja löytökontekstin perusteella. Löytöaineistosta pyrittiin erottamaan vanhimmat ja informatiivisimmat löydöt, jotka luetteloitiin KM-numeron alle (päänumero KM 38251, diar. 31.5.2010).

Tulokset

Tutkimusalueen eteläosan peltoalueelle kaivetuista koekuopista ja -ojista ei tehty selkeää havaintoa kiinteästä muinaisjäännöksestä. Peltoalueella sekoittuneesta peltomultakerroksesta löydettiin muutamia luunpaloja ja esineitä, jotka keskittyivät tutkimusalueen kaakkoisosaan, josta paljastui laajemman kaivausalueen avaamisen yhteydessä kivikko, jota koetutkimushavaintojen perusteella vaikuttaa rantakivikolta.

Tutkimusalueen pohjoisosaan kaivetuissa koekuopissa havaittiin ohuen nurmi- ja multakerroksen alapuolella harmaa soransekainen multa, johon alueen löydöt keskittyivät. Tämän alapuolella oli ilmeisesti luontaisesti syntynyt oranssinruskea moreenimaakerros. Pappilan itäpuolelle suurehkon maakiven länsipuolelle kaivetussa koekuopassa havaittiin kivirakenne, joka koekaivaushavaintojen perusteella on todennäköisesti osa Keho 2:n muinaisjäännöstä. Rakenne ajoittunee löytöjen ja rakennehavaintojen perusteella historialliselle ajalle. Rakenteesta ei löydetty tarkasti ajoittavia esineitä eikä hiiltä tai muuta orgaanista materiaalia radiohiiliajoitusta varten.

Tutkimusalueen eteläosa

Koekuopat

Koekuoppien numerointi viittaa kaivauksen sisäiseen koordinaatistoon. Katso kartasta 2 (Liite 5) kuoppien tarkempi sijainti.

770/420
0 - 20 cm multa
20 - 26 cm savi

770/430
0 - 20 cm multa
20 - 26 cm savi

775/420
0 – 25 cm multa
25 – 27 cm savi

780/420
0 - 18 cm multa
18 - 19 cm savi
Löydöt: peltomulta: KM 38251: 10, punasavikeramiikkaa historialliselta ajalta

780/430
0 - 18 cm multa
18 - 19 cm savi

780/440

0 - 26 cm multa

26 - 46 cm savi

Löydöt: peltomulta: KM 38251: 11, punasavikeramiikkaa historialliselta ajalta

785/420

0 - 15 cm multa

15 - 18 cm savi

790/415

0 - 10 cm multa

10 - 13 cm

- (-25 cm) savi (poteron pohja)

Kuoppa kaivettiin metsäsaarekkeen pohjoispuolelle ojan reunaan.

790/420

0 - 15 cm multa

15 - 17 cm savi

-27 cm savi (poteron pohja)

790/430

0 - 15 cm multa

15 - 22 cm savi

Löydöt: peltomulta: KM 38251: 12, punasavikeramiikkaa historialliselta ajalta

795/395

0 - 15 cm multa

15 - 20 cm savi

795/410

0 - 15 cm multa

15 - 17 cm savi

kuopassa oli muutamia noin nyrkinkokoisia kiviä.

795/415

0 - 14 cm multa

14 - 20 cm savi

800/395

0 - 24 cm multa

24 - 26 cm savi

Löydöt: peltomulta: KM 38251: 13, punasavikeramiikkaa historialliselta ajalta

800/405

0 - 20 cm multa

20 - 23 cm savi, joukossa kiviä

Löydöt: peltomulta: KM 38251: 14, palanutta luuta 2 kpl

800/410

0 - 14 cm multa

14 - 18 cm savi

800/415

0 - 16 cm multa

16 - 20 cm savi

Löydöt: peltomulta: KM 38251: 15, metalliesineen katkelmia 2 kpl

800/420

0 - 16 cm multa

16 - 20 cm savi

kuopan pohjalle kertyi vettä.

800/430

0 - 17 cm multa

17 - 27 cm savi

805/395

0 - 19 cm multa, kuohkea

19 - 22 cm kiviä, joiden välissä savea

805/400

0 - 29 cm multa, kuohkea ja hiekansekainen

29 - 34 cm savi

kuopassa juuria

kuoppa sijaitsi metsäsaarekkeen pohjoispuolella.

805/405

0 - 20 cm multa

20 - 25 cm savi

810/400

0 - 25 cm multa

25 - 30 cm savi

Löydöt: peltomulta: KM 38251: 16, punasavikeramiikkaa historialliselta ajalta 4 kpl

810/405

0 - 15 cm multa

15 - 19 cm savi

810/410

0 - 18 cm multa

18 - 20 cm savi

810/420

0 - 17 cm multa

17 - 22 cm savi

810/430

0 - 23 cm multa

23 - 31 cm savi

815/395

0 - 20 cm multa

20 - 30 cm savi

Löydöt: peltomulta: KM 38251: 17, 18, punasavikeramiikkaa ja palanutta luuta

820/400

0 - 16 cm multa

16 - 20 cm savi

Löydöt: peltomulta: KM 38251: 19, 20, posliinia ja fajanssia historialliselta ajalta

820/410

0 - 17 cm multa

17 - 20 cm savi

Löydöt: peltomulta: KM 38251: 21, punasavikeramiikkaa historialliselta ajalta 1 kpl

820/420

0 - 15 cm multa

15 - 19 cm savi

825/405

0 - 16 cm multa

16 - 20 cm savi

Löydöt: peltomulta: KM 38251: 22, 23, punasavikeramiikkaa ja fajanssia historialliselta ajalta 1 kpl

Koeojat

Tutkimusalueelle kaivetuista koeojista paljastui lähes kaikkialla noin 20-30 cm vahvan peltomultakerroksen alapuolelta harmaa savi. Työn yhteydessä punasavikeramiikkaa saatiin talteen yksi pala (KM 38251: 24). Koeojien sijainti on esitetty kartoissa 1 ja 2 (Liite 5).

Kivirakenne 1

Pohjoisimmassa itä-länsi -suuntaisessa koeojassa havaittiin konekaivuun yhteydessä kivirakenne 1, jonka luonnetta selvitettiin tarkemmin käsikaivumenetelmin. Rakenteen ylimmät kivet olivat peltomultakerrostumassa ja ne olivat liikkuneet aiempien peltotöiden yhteydessä pois paikaltaan.

Kiveyksestä poistettiin käsimenetelmin ylin kivikerros. Kivien välissä oli peltomultaa, jonka seassa oli historialliselle ajalle ajoittuvia esineitä, kuten tiilenkappaleita ja fajanssia. Pintakerroksen puhdistuksen jälkeen kivirakenne näytti leikkautuvan

koeajan pohjoisprofiiliin. Näkyvä osa rakenteesta oli puoliympyrän mallinen ja noin 60 cm leveä (ojan pohjoisreunasta etelään) ja noin 150 cm pitkä (itä-länsi).

Tutkimusten edetessä rakennelman pohjalta paljastui tiili- ja muuta resentiltä vaikuttavaa materiaalia. Havaintojen perusteella kivirakennetta on voitu käyttää pylvään tai muun rakennelman perustuksena. Rakennelmaa on pidettävä nuorehkona ja se ei ole muinaisjäännös. Kivirakenne on kuvattu kartassa 5.

Kuva 6. (KYY 38: 25) Koneellisen maanpoiston yhteydessä paljastunut kivirakenne (ruudut 813-815/407-408). Kuvattu itään. Kuvaaja Kalle Luoto 17.5.2010.

Kuva 7. (KYY 38:33) Kivirakenne 1, yksi kerros kiviä poistettu. Kuvaaja Kalle Luoto 17.5.2010.

Kuva 8. (KYY 38: 37) Kivirakenne 1, kaksi kerrosta kiviä poistettu. Kuvassa keskellä rakenteen pohjalta paljastunut tiili. Kuvaaja Kalle Luoto 18.5.2010.

Kaivausalue 1

Kaivausalue 1 avattiin, koska sen kohdalle kaivetuissa koekuoppien peltomultakerrostumasta saatiin talteen muutamia palaneen luun kappaleita ja sen alapuolella näytti olevan kivikerrostuma. Tästä syystä kivikerrostuman luonne joko luontaisena rakenteena tai muinaisjäännöksenä tutkittiin tarkemmin.

Kuva 9. Kaivausalue I:n 0-taso: kiveys kaivausalueen lounaiskulmassa. Kalle Luoto 14.5.2010

Konekaivuun jälkeen kaivausaluetta kaivettiin noin 5 - 10 cm paksuina teknisinä kerroksina. Kaivausalueen koneellisen kaivamisen yhteydessä taltioitiin peltomullasta muutama kvartsi-iskos (KM 38251: 25, 26). Pintamaan poiston yhteydessä kiveyksen pinnalla havaittiin muutamia hiilenpaloja. Ensimmäisen tason puhdistuksen yhteydessä tason pinnalta taltioitiin metalliesineen katkelma (KM 38251: 27), punasavikeramiikkaa (: 28) ja palanutta luuta (: 29). Kiveys dokumentoitiin karttapiirroksena ja valokuvin. Kiveystä poistettaessa havaittiin kivien välissä olevan kovaa savea. Kivien alapuolella oli ruosteen värjäämää soraa ja kiviä. Alueen keskellä havaittiin noin 40 cm x 40 cm kokoinen laakakivi. Tason puhdistuksen yhteydessä saatiin talteen kvartsi-iskos (KM 38251: 30).

Kaivaustyön yhteydessä kaivettuja teknisiä tasoja kasteltiin, jotta mahdolliset värierot, kuten kulttuurikerrokset, saataisiin paremmin näkyviin. Kastelusta huolimatta alueella ei havaittu merkkejä värjäytyneestä maasta tai selkeästä kulttuurikerroksesta. Kaivausalueelta tehtyjen havaintojen perusteella kiveystä on ainakin toistaiseksi pidettävä luontaisesti syntyneenä rantakivikkona tai muuna vastaavana muodostelmana.

Kuva 10. (KYY 38: 34) Kaivausalue I:n lounaiskulman syvemmälle kaivettu alue (2 x 2 m). 1. kerros kaivettuna. Kuvaaja: Kalle Luoto 17.5.2010. Kuvattu itään.

Tutkimusalueen pohjoisosa

Koekuoppien sijainti on esitetty kartassa 6 (Liite 5).

Koekuopat

A

Sijainti (KKJ 3): P = 6820744 ; I = 3313628
Koekuoppa sijaitsi pihanurmella
Koekuopan koko oli 1 m x 1 m

Koekuopan kerrokset:
0 - 6 cm multa
6 - 11 cm soransekainen hiekka
11 - 34 cm kivinen moreeni, jossa suuria kiviä

Löydöt: KM 38251:1-4: saviesineen katkelma, palanutta luuta, palanutta savea. Löydöt ovat sekoittuneista kerroksesta

B

Sijainti (KKJ 3): P = 6820746 ; I = 3313626
Koekuoppa sijaitsi pihanurmella. Koekuopan eteläpuolella on puutarhatöiden tuloksena syntynyt matala töyräs.
Koekuopan koko oli 1 m x 1 m

Koekuopan kerrokset:
0 - 6 cm multa
6 - 11 cm soransekainen hiekka
11 - 34 cm kivinen moreeni, jossa suuria kiviä

Löydöt: KM 38251: 5: punasavikeramiikkaa.

C

Sijainti (KKJ 3): P = 6820749 ; I = 3313625
Koekuoppa sijaitsi pihanurmella
Koekuopan koko oli 0,5 m x 0,5 m

Koekuopan kerrokset:
0 - 7 cm multa
7 - 24 cm läikikäs kivinen hiekka
24 - 34 cm harmaa soransekainen multa
- kuopan kaivamisen syvemmäksi estivät isot kivet

Löydöt: KM 38251: 6: kulkunen (historialliselta ajalta)
Löytö on sekoittuneesta hiekkakerroksesta

D

Sijainti (KKJ 3): P = 6820752 ; I = 3313628

Koekuoppa sijaitsi Pappilan piha-alueella, puutarhapensaana eteläpuolella
Koekuopan koko oli 0,5 m x 0,5 m

Koekuopan kerrokset:

0 - 11 cm multa

11 - 17 cm hiekka (paikalle muualta tuotu)

17 - 40 cm harmaa soransekainen multa, jossa tiilen- ja hiilenpaloja
- kuopan kaivamisen syvemmäksi esti iso kivi

Löydöt: KM 38251:7: palanutta luuta 3 kpl

E

Sijainti (KKJ 3): P = 6820712 ; I = 3313619

Koekuopan koko oli 0,5 m x 0,5 m

syvyys 40 cm

Koekuoppa sijaitsi puutarhassa. Koekuopan kohdalla oli paksu kerros multaa (yli 30 cm), jonka alapuolelta paljastui savi.

F

Sijainti (KKJ 3): P = 6820718 ; I = 3313618

Koekuopan koko oli 1 m x 1 m. Kuoppa kaivettiin suurehkon maakiven länsipuolelle.

Koekuoppa kaivettiin alun perin 0,7 m x 0,7 m kokoiseksi, mutta sitä laajennettiin, jotta kuopasta paljastuneen kiveyksen merkitystä voitiin paremmin tarkastella. Koekuoppa kaivettiin 65 cm syvyyteen. Tässä syvyydessä kuopan pohjalla olevat kivet estivät kuopan kaivamisen syvemmäksi.

Koekuopan kerrokset:

0 - 4 cm turve

4 - 13 cm sora, jossa rakennusjätettä (mm. lasia, työkalujen osia yms.)

13 - 18 cm hiekka, jossa mm. moderneja leikkikaluja. Ei luontainen kerrostuma, vaan paikalle muualta tuotu.

18 - 25 cm multa, jossa 1900-luvun esineistöä

25 - 28 cm savi. Todennäköisesti paikalle on tuotu puutarhan pohjustustarkoituksessa.

28 - 35 cm multakerros

35 - 60/65 cm kivirakenne. Pääasiassa noin nyrkin kokoisia ja sitä suurempia kiviä, jotka vaikuttavat paikalle ladotuilta. Rakenteen pintakerroksessa kivien välissä oli hiilen ja tiilenpaloja, syvemältä löydettiin ainoastaan pari palaa savitiivistettä.

Kuopan kaivaminen keskeytettiin, koska tehdyt havainnot viittasivat muinaisjäännykseen. Kuopan pohjalle levitettiin jätesäkki ja solumuovinen istuinalusta, jonka päälle laitettiin kiviä ennen kuopan peittämistä.

Koekuoppalöytöjen ja -havaintojen perusteella paikalla sijaitsee kivirakenne, joka ajoittuu mahdollisesti historialliselle ajalle. Kivirakenteen funktio ei koetutkimuksessa selvinnyt.

Löydöt: KM 38251:8: savitiivistettä kivirakenteen kivien välistä

Kuva 11. Koekuopasta F löytynyt kivirakenne. Kivirakenne paljastui maakiven länsipuolelle kaivetusta koekuopasta noin 35 cm syvyydestä. Kuvattu etelästä pohjoiseen. Kuvaaja: Jenny Skytt 21.5.2010.

G

Sijainti (KKJ 3): P = 6820726 ; I = 3313626

Koekuopan koko oli 1 m x 1 m

Koekuopan kerrokset:

0 - 10 cm turve

10 - 40 cm moreeni

Löydöt: KM 38251:9: koristeltu metallinappi, hist. aika.

Yhteenveto

Koekaivauksen tuloksen perusteella voitiin tarkentaa muinaisjäännöskohteiden Keho ja Keho 2 rajausta. Kehon pappilan peltoalueelta ei löytynyt ehjää kiinteää muinaisjäännöstä. Alueelta tosin löydettiin muutamia irtolöytöjä eli yksittäisiä esineiden katkelmia ja dokumentoitiin kaksi rakennetta joista toinen tulkittiin nuorehkoksi kiviraunioksi ja toinen oli mahdollisesti rantakivikko. Keho 2 nimisen asuinpaikkakohteen rajausta tarkennettiin pappilan pihapiirin koillis- ja itäpuolella. Pappilarakennuksen vieressä havaittiin todennäköisesti historiallisen ajan asutukseen liittyvä rakenne, jota voidaan pitää osana Keho 2 muinaisjäännöstä.

Lähteet ja lyhenteet

Lyhenteet

HYAL = Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen monisteita

KM = Kansallismuseo

MV/AO = Museovirasto, arkeologian osasto

SM = Suomen museo

SMYA = Suomen muinaismuistoyhdistyksen aikakauskirja.

TYA = Turun yliopisto, arkeologian oppiaineen arkisto

Lähteet

Arkistolähteet

Pirkanmaan maakuntamuseo

Pukkila, Jouko 2001. Nokia. Liukuslahden ja Pitkäniemen arkeologinen inventointi 2000.

Luoto, Kalle 2006. Arkeologinen osainventointi Nokian Kehon Pappilan ja Latosaaren alueella. (PMM/KYY)

Luoto, Kalle 2008. Nokia, Keho 2. Rautakaudelle ja historialliselle ajalle ajoittuvan muinaisjäänneksen arkeologinen koekaivaus 21.29.7.2008. (PMM/KYY)

Turun yliopisto, Arkeologian laitoksen topografinen arkisto

Rajala, Ulla 1991. Nokia, Keho, Pappila. kertomus rautakautisen hautaraunion puolikkaan tutkimuskaivauksista 3.6. – 26.7.1991.

Spoof, Leena 1991. Nokia, Keho, Pappila. Rautakautisen hautaraunion (osa) tutkimuskaivaus 23.7. – 10.8.1990.

Sipilä, Marja 1995. Rautakautisen kalmiston koekaivaus ja kaivaus 6.6.-29.7.1994.

Sipilä, Marja 1996. Nokia, Keho, Pappila. Kertomus rautakautisen kalmiston kaivauksista 26.6 – 28.7.1995.

Tupala, Ulla 1994. Nokia, Keho, Pappila. Rautakautisen hautaraunion puolikkaan tutkimuskaivaus 3.6. – 26.7.1991.

Museovirasto, Arkeologian osaston topografinen arkisto

Erä-Esko Aarni 1948. Nokian kauppalan ja entisen Pohjois-Pirkkalan pitäjän Tampereen kaupunkiin liitettyjen osien kiinteät muinaisjäännökset.

Pukkila, Jouko 2001. Liukuslahden ja Pitkäniemen arkeologinen osainventointi 2000.

Renvall, Erkki 1985. Nokian kaupungin inventointi 1985.

Rinne, Juhani 1904. Pirkkala, Keho. Tarkastuskertomus.

Rinne, Juhani 1906. Kehon kalmisto Pirkkalassa.

Kirjallisuus

Blomster, Pontius 1987. Nokian seurakunnallisia vaiheita keskiajalta nykypäivään. Nokia.

Miettinen, Mirja 1974: Vanhan Pirkkalan esihistoria. vanhan Pirkkalan historia. Tampere.

Rinne, Juhani 1907. Rautakauden löytöjä Kehon kappalaisen virkatalon maalta Pirkkalasta. SM XIV.

Saarenheimo, Juhani 1974. Vanhan Pirkkalan historia. Tampere.

Salmo, Helmer 1952. Satakunnan historia II, rautakausi. Vammala.

Suvanto, Seppo 1973. Satakunnan historia. Pori.

Muinaisjäännöskohteet

Keho

Kunta	Nokia
Vanha kunta	
Kylä	Keho
Kaupunginosa	
Kohdenimi	Keho
Muinaisjäännöstunnus	536 010 018
Inventointinumero	18
MJ-tyyppi	hautapaikat
MJ-tyypin tarkenne	hautaröykkiöt
Ajoitus	rautakautinen
Selkeä ajoitus	
Rauhoitusluokka	1
Lukumäärä	5
Peruskarttanumero	2123 05
Peruskartan nimi	NOKIA
X1-koordinaatti	6815 813
X2-koordinaatti	6815 866
Y1-koordinaatti	2473 524
Y2-koordinaatti	2473 580
Z1-koordinaatti	0080
Z2-koordinaatti	0085

P1-koordinaatti	6820 769
P2-koordinaatti	6820 820
I1-koordinaatti	3313 431
I2-koordinaatti	3313 489
Koordinaattiselite	Vuoden 2008 inventointiraportin mukaan
MI-tiivistelmä	Paikalla on ollut 5 röykkiötä, joista on jäljellä kolme. Tutkituissa röykkiöissä on ollut hautauksia kansainvaellusajalta merovingiajalle. Lisäksi alueelta on tutkittu maantasainen kiveys, jossa oli hautauksia roomalaisajalta merovingiajalle.

Kiinteistötiedot

Kiinteistötunnus	536-409-1-9
Kiinteistönimi	KEHO
Maanomistaja	Nokian seurakunta

Aiemmat löydöt

Kansallismuseon kokoelmat: KM 3984:1-5; KM 4574: 1-12; KM 36017; KM 37417

Turun yliopisto, arkeologia. TYA 581: 1-615; TYA 586: 1-615; TYA 602: 1-751; TYA 616: 1-452; TYA 617: 1-66; TYA 622: 1-120

Tutkimukset

Kaivaus 1905 Juhani Rinne
Kaivaus 1907 Hjalmar Appelgren
Inventointi 1948 Aarni Erä-Esko
Inventointi 1985 Erkki Renvall
Kaivaus 1990 Leena Spoof
Kaivaus 1991 Ulla Rajala
Kaivaus 1993 Ulla Tupala
Hoito 1993 Olli Soininen
Kaivaus 1994 Marja Sipilä

Kaivaus 1995 Marja Sipilä
Inventointi 2006 Kalle Luoto
Koekaivaus 2010 Kalle Luoto

Sijainti ja maasto

Kehon kalmistoalue sijaitsee noin 4 km Nokian kirkosta lounaaseen Pyhäjärven Saviselän kohdalla olevassa noin 400 metriä leveässä niemessä, Liukuslahteen johtavan Pikkuvirran rannalla vastapäätä Latosaarta. Niemen itäosa on siirtolapuutarhakäytössä, länsiosa puolestaan nykyisin vanhoina peltoina. Niemen keskellä sen korkeimmalla kohdalla sijaitsee 1960-luvulla rakennettu ev.lut srk:n pappila piharakennuksineen, jonka edeltäjä kappalaisen virkatalo rakennettiin 1800-luvun puolivälissä. Kappalaisen virkatalon päärakennus on nykyisin jo purettu. Alue on suhteellisen tasaista peltomaata, joka laskee loivasti kohti ympäröivää vettä. Aivan vesirajassa on paikoin kivikkoa ja paikoin jyrkkä rantatörmä. Ainoastaan kapea rantakaista ja muutama peltosaareke oli runsaamman kasvillisuuden peitossa, jossa kasvaa harvaa puustoa, kuten mäntyä, pihlajaa, koivuja ja muutamia katajia. Maaperä alueella on savikkoa ja soraa.

Kohteen kuvaus

Kehon kalmistoalueella on ollut viisi röykkiötä. Röykkiöt sijaitsevat Pyhäjärven Liukuslahteen johtavan Sotkavirran rannalla ent. kappalaisen virkatalon, nyk. Pappilan tontilla ja vastapäisessä Latosaarella. Ilmeisesti suurelta osin tutkitun ja tuhoutuneen röykkiön 1 paikalla erottuu matala kivisekainen kumpu ja saunan kivijalka. Röykkiöt 2 ja 4 erottuvat yhä selkeästi maastossa. Röykkiö 3 sijaitsee läheisessä Latosaarella. Röykkiötä 5 ei enää ole.

Röykkiö 1 päälle rakennettiin vuosisadan alussa pappilan sauna. Tuolloin kohdetta tutkittiin (Rinne 1905). Sauna on purettu todennäköisesti 1970-luvulla. Turun yliopisto tutki aikanaan saunan alle jääneitä kerrostumia vuonna 1990. Röykkiön koko on ollut 11 x 8 x 1 m. Röykkiötä on tutkittu ja se on ainakin osittain tuhoutunut. Nykyisin paikalla erottuu matala röykkiö.

Röykkiö 2 on kiven ja maansekaisen röykkiö, jonka koko on 8 x 11 x 0,6 m. Röykkiötä on tutkittu vuosina 1991 ja 1993. Röykkiö sijaitsee noin 160 m pohjoiseen röykkiöstä 1.

Röykkiö 3 sijaitsee läheisessä Latosaarella ja sen halkaisija on 9 m. Röykkiö on ajoittamaton.

Röykkiö 4 sijaitsee rantatörmällä metsänreunassa. Alun perin Erä-Eskon v. 1948 paikantaman röykkiön sijainnista ja koosta on ollut epävarmuutta (Renvall 1985), sillä niemen kärkeen alueelle on tehty partiolaisten käytössä oleva aidattu lentopallokenttä ja nuotiopaikka. Vuosien 1994 ja 95 tutkimuksissa röykkiö paikannettiin aivan rantatörmän päälle ja sen oli aiemmista tiedoista poiketen laaja ja matala, lähes polttokenttäkalmistomainen kiven ja maansekainen röykkiö.

Röykkiö 5 oli silmäkivellinen kooltaan 4 x 4 m oleva röykkiö, jonka Rinne tutki v 1907. Röykkiötä ei ole enää nykyisin.

Alueelta on tutkittu yksi ajoitukseltaan kansainvaellusaikainen ja toinen kansainvaellus- ja merovingiaikaisia hautauksia sisältänyt röykkiö sekä yksi silmäkivellinen löydötön röykkiö. Vuoden 1994 kaivauksissa paikalla todettiin lisäksi maantasainen latomus, joka sisälsi 3-5 hautausta nuoremmalta roomalaisajalta merovingiajalle.

Kesällä 2010 röykkiö 1 erottui rantatöyrään muodostaman niemekkeen juuressa, peltoalueen etelälaidassa matalana kumpareena, joka päällä kasvoi haapa. Röykkiön etelä- ja kaakkoislaidassa on saunan kivijalka. Saunan kivijalassa voitiin yhä erottaa punaisella maalilla maalattuja merkintöjä, jotka todennäköisesti liittyvät paikalla 1990-luvun alussa toteutettuun kaivaukseen. Saunan itäpuolella havaittiin mahdollinen 1990-luvun kaivauksen kallioon tai suurehkoon maakiveen maalattu merkintä KP ja risti. Kyseessä lienee kaivauksen kiintopiste.

Lyhyt kuvaus (muinaisjäänösluettelo varten)

Paikalla on ollut 5 röykkiötä, joista on jäljellä kolme tai neljä. Tutkituissa röykkiöissä on ollut hautauksia kansainvaellusajalta merovingiajalle. Lisäksi alueella on maantasainen kiveys, jossa oli hautauksia roomalaisajalta merovingiajalle.

Havaintomahdollisuudet

Kohtalaiset. Röykkiöiden lähiympäristö on viljelyksessä, röykkiöiden päällä kasvaa pensas- ja heinäkasveja.

Kohteen laajuus

n. 1 ha

Ehdotus suoja-alueeksi

Peltosaarekkeet, joilla röykkiöt sijaitsevat.

Luokitusehdotus

2

Lähistön kohteet

Kivikautinen asuinpaikka-alue Liukuslahti (mj. rek. nro 536010035) 200 m luoteeseen.

Kivikautinen asuinpaikka-alue Sotkanvirta (mj. rek. nro 536010022) 200 m länteen.

Rautakautinen hautaröykkiöalue Sotkanlinna (mj. rek. nro 536010017) 200 m pohjoiseen.

Pronssi- ja/tai rautakautinen röykkiö Kirkkosaari (mj. rek. nro 536010023) noin 600 m itään.

Lisätietoja

Rinne, Juhani (1907): Rautakauden löytöjä Kehon kappalaisen virkatalon maalta Pirkkalasta. Suomen Museo XIV.

Salmo, Helmer (1952): Satakunnan rautakausi. Satakunnan historia II.

Kivikoski, Ella (1973): Die Eisenzeit Finnlands.

Miettinen, Mirja (1974): Vanhan Pirkkalan esihistoria. vanhan Pirkkalan historia. Tampere.

Keskitalo, Oiva (1979): Suomen nuoremman roomalaisen rautakauden löydöt. HYAL 20.

Negatiivit

Museovirasto, arkeologian osasto: 141965-14168, 14176-141178

Diapositiivit

2006: 9 kpl (Pirkanmaan maakuntamuseo)

Keho 2

Kunta	Nokia
Vanha kunta	
Kylä	Keho
Kaupunginosa	Keho
Kohdenimi	Keho 2
Muinaisjäännöstunnus	1000007926
Inventointinumero	
MJ-tyyppi	asuinpaikat
MJ-tyypin tarkenne	
Ajoitus	moniperiodinen
Selkeä ajoitus	Rautakausi, historiallinen aika, kivikausi (?)
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	
Peruskarttanumero	2123 05
Peruskartan nimi	Nokia
X1-koordinaatti	6815 786
X2-koordinaatti	6815 879
Y1-koordinaatti	2473 505
Y2-koordinaatti	2473 605
Z1-koordinaatti	0085
Z2-koordinaatti	0090
P1-koordinaatti	6820 685
P2-koordinaatti	6820 773

I1-koordinaatti 3313 533

I2-koordinaatti 3313 637

Koordinaattiselite Sisältää muinaisjäännös ja suoja-alueen.

MI-tiivistelmä Nokian Kehon pappilan pihapiiristä on koetutkimusten yhteydessä dokumentoitu rautakautisia ja historialliselle ajalle ajoittuvia rakenteita ja löytöjä. Lisäksi paikalta on löydetty mahdollisesti kivikautisen toiminnan tuloksena syntyneitä kvartsi-iskoksia.

Kiinteistötiedot

1.

Kiinteistötunnus 536-409-1-9

Kiinteistönimi KEHO

Maanomistaja Nokian ev. lut. seurakunta

2.

Kiinteistötunnus 536-6-2001-1

Kiinteistönimi Korttelin 2001 virallinen tunnus on 1b

Maanomistaja Nokian ev. lut. seurakunta

Tutkimukset

Inventointi: Luoto, Kalle 2006

Koekaivaus: Luoto, Kalle 2008

Koekaivaus: Luoto, Kalle 2010

Sijainti ja maasto

Kehon Pappila sijaitsee noin 4 km Nokian kirkosta lounaaseen Pyhäjärven Liukuslahden rannalla olevalla noin 400 m leveällä niemellä. Pappilan tonttia rajaa etelässä, lännessä ja pohjoisessa pelto sekä idässä siirtolapuutarha.

Päärakennuksen etelän ja lounaanpuolinen rinne oli päässyt kasvamaan umpeen, koska pappilassa ei enää asuta. Piha-alueen puusto ja kasvisto koostui tyypillisistä puutarhakasveista. Piha-alue on muokattu ja luontaisten maanpinnan muotojen tavoittaminen nykyisessä pihapiirissä on hankalaa.

Kehon pappilan pihapiirissä sijaitsee 1960-luvulla rakennettu asuinrakennus sekä vanhempi sauna. Saunaan kuuluu myös maahan kaivettu kellari. Toinen käytöstä jäänyt kellari on tontin umpeen kasvaneessa lounaisosassa. Lounaisosan kellari liittyy tontin nykyistä pappilaa varhaisempiin rakennuksiin. Pappilan piha-alue on nykyisin hoidettu, vaikka pappilassa ei muutamaan vuoteen ole ollut asukkaita.

Vuonna 2008 kaivetuista koekuopista havaittiin pappilan piha-alueen nurmikentän olevan pohjustetun savella. Käytännössä piha-alueen nurmikerroksen paksuus on noin 10 – 15 cm, jonka alapuolella havaittiin noin 15 cm paksu savikerros. Tämän kerroksen alapuolella oli sekoittunut historiallisen ajan kulttuurikerros, jonka alapuolelta paljastui oletettavasti luonnollinen moreenimaan pinta reilun puolenmetrin syvyydestä. Tontin pohjoisosassa sijainneen koekuopan perusteella on todennäköistä, että pappilan tontin pohjoisosassa peruskallio on melko lähellä nykyistä maanpintaa

Kohteen kuvaus

Kehon Pappilan eteläpuolella sijaitseva Liukuslahti on ollut tärkeä vesiliikenteen solmukohta, jonka kautta on kuljettu Kulovedeltä Pyhäjärvelle. Pappilan ympäristöstä tunnetaan useita esihistoriallisia muinaisjäänköhteitä. Keho on 1500-luvun varhaisimmissa veroluetteloissa merkitty Viikin lampuotitilaksi. Kehon puustelli on merkitty vuoden 1769 isojakokarttaan Liukuslahden itärannalle (Jaakola, Jouko 1994: 39). Nykyinen Kehon pappila sijaitsee tällä samaisella paikalla. Tarkemmin alueen varhaisempaa tutkimushistoriaa on tarkasteltu Kehon ja Latosaaren alueen vuonna 2006 tehdyn arkeologisen inventoinnin raportissa (Luoto, Kalle 2006).

Inventoinneissa on pappilaa ympäröivältä pellolta löydetty kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta, jotka liittyvät mahdollisesti maankäytön tuhoamaan asuinpaikkaan. Vuoden 2006 inventoinnissa pappilan pihapiirin kaivetuista koekuopista löydettiin historiallisen ajan asutuksesta kertovien löytöjen lisäksi kvartsi-iskos (KM 36017:5) ja kulttuurikerrokselta vaikuttava maakerros. Vuoden 2006 inventoinnin yhteydessä havaittu uusi muinaisjäänkökohde rajattiin maaston topografian perusteella (Luoto, Kalle 2006: 24).

Vuonna 2008 koekaivauksessa havaittiin pappilan pihapiirissä vahvoja kulttuurimaakerroksia sekä rautakautinen muinaisjäänkö ja keskiaikaisia rakennuksen jäännöksiä. Rautakaudelle ajoittuva rakenne on todennäköisesti uunin jäänkö, joka radiohiiliajoituksen (Hela-1827) perusteella ajoittuu kansainvaellusajalle, vuosien 410-560 jKr. väliselle ajalle. Uunia on voitu käyttää pronssinvalantaan. Tontilla on myös historiallinen kivirakenne, mahdollinen rakennuksen perustus tai kellari. Radiohiiliajoituksen (Hela-1826) mukaan rakenne on todennäköisesti 1400-luvun puolivälin jälkeiseltä ajalta.

Kesän 2010 tutkimusten perusteella kulttuurimaakerroksia on jäljellä pappilan piha-alueella myös pappilarakennuksen kaakkoispuolella. Pappilan kaakkoispuolelle kaivetussa koekuopassa havaittiin kivirakenne, jonka yhteydestä löydettiin palaneen saven tai savitiivisteiden kappaleita. Havaintojen perusteella muinaisjäännösalueetta laajennettiin pappilan päärakennuksen kaakkoispuolelle.

Havaintomahdollisuudet

Kohtalaiset. Pappilan pihapiiri on ollut asutuskäytössä pitkään, joten alkuperäistä tai esihistoriallista maanpintaa oli vaikea tavoittaa. Ympäröivä peltoalue oli kesannolla vuonna 2010, joten pintahavaintojen tekemistä vaikeutti kasvillisuus.

Kohteen laajuus

Suoja-alueineen noin 0,7 ha. Kehon pappilan peltojen ympäröimä pihapiiri.

Ehdotus suoja-alueeksi

Muinaisjäännösalueen suoja-alueen on hyvä käsittää niemen keskeiset osat pappilan pihapiirin läheisyydessä.

Luokitusehdotus

2.

Suojelutoimenpiteet kentällä

Tutkimustulokset on toimitettu maanomistajalle eli seurakunnalle.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat

Vuonna 2010 alueen kaavoitusta ja rakentamista suunniteltiin.

Lähistön kohteet

Rautakautinen hautaröykkiöalue Keho (mj. rek. nro 536010018) noin 100 metriä lounaaseen, länteen ja luoteeseen.

Kivikautinen asuinpaikka-alue Liukuslahti (mj. rek. nro 536010035) 500 m luoteeseen.

Kivikautinen asuinpaikka-alue Sotkanvirta (mj. rek. nro 536010022) 350 m länteen.

Rautakautinen hautaröykkiöalue Sotkanlinna (mj. rek. nro 536010017) 350 m luoteeseen.

Pronssi- ja/ tai rautakautinen röykkiö Kirkkosaari (mj. rek. nro 536010023) noin 600 m itään.

Lisätietoja

Tutkimusraportit:

Appelgren, Hjalmar 1907. Pirkkala, Kehon talo (kappalaisen virkatalo). (MV/AO)

Luoto, Kalle 2006: Arkeologinen osainventointi Nokian Kehon Pappilan ja Latosaaren alueella. (PMM/KYY)

Luoto, Kalle 2008: Nokia, Keho 2. Rautakaudelle ja historialliselle ajalle ajoittuvan muinaisjäännöksen arkeologinen koekaivaus 21.29.7.2008. (PMM/KYY)

Pukkila, Jouko 2001. Nokia. Liukuslahden ja Pitkäniemen arkeologinen inventointi 2000. (PMM/KYY)

Renvall, Erkki 1985. Nokian kaupungin inventointi 1985. (MV/AO)

Kirjallisuus:

Blomster, Pontus 1987. Nokian seurakunnallisia vaiheita keskiajalta nykypäivään. Nokia.

Jaakkola, Jouko 1994. Etelä-Nokian asutuksen alkuvaiheet. Nokia ennen ja nyt. ss. 38-43.

Rinne, Juhani 1907. Rautakauden löytöjä Kehon kappalaisen virkatalon maalta Pirkkalasta. SM XIV.

Saarenheimo, Juhani 1974. Vanhan Pirkkalan historia. Tampere.

Salmo, Helmer 1952. Satakunnan historia II, rautakausi. Vammala.

Suvanto, Seppo 1973. Satakunnan historia. Pori.

Löydöt

KM 36017: 1-45 (vuoden 2006 inventointilöydöt)

KM 37417: 1-38 (vuoden 2008 kaivauslöydöt)

Näytteet

Vuonna 2008 otettiin talteen hiilinäytteitä, joista kaksi ajoitettiin Luonnontieteellisen keskusmuseon ajoituslaboratoriossa Helsingissä.

1) Koekuopassa 5 (v. 2008) havaitun rakenteen alapuolisesta nokimaasta otettu näyte (Hela

1826) ajoittui 95 % todennäköisyydellä vuosien 1410 – 1450 jKr. välille. Näytteen ajoitustuloksen perusteella voidaan kuopassa havaittua nokimaakerrosta pitää keskiaikaisena.

2) Koekuopan 1 (v. 2008) savirakenteesta otettu hiilinäyte (Hela 1827) ajoittui 95 % todennäköisyydellä vuosien 410 – 560 jKr. välille. Ajoituksen perusteella rakenne voidaan ajoittaa kansainvaellusaikaiseksi eli saman ikäiseksi läheisten röykkiöiden kanssa. Rakenteesta on olemassa toinen hiilinäyte (KM 37417: 20), jota ei ole kesän 2008 tutkimusten yhteydessä ajoitettu.

Negatiivit

koekaivaus 2008: MV/AO 145305: 1-14

koekaivaus 2010: PMM/KYY 29 kpl

Digitaalikuvat

koekaivaus 2008: PMM/KYY DG132:1 - 42

koekaivaus 2010: PMM/KYY KYY 38:1 - 40

Liite 1. LUETTELO KOEKAIVAUKSEN YHTEYDESSÄ OTETUISTA DIGITAALISISTA KUVATALENTEISTA

NOKIA – KEHO ARKEOLOGINEN KOEKAIVAUS 2010

Kuvannut Kalle Luoto (KL) /Jenny Skytt (JS)

Osa kuvista on luetteloitu Tampereen museoiden käyttämään Siiri-kuvatietokantaan (KYY 38). Kaikki kuvat on talletettu CD:llä Pirkanmaan maakuntamuseon Kulttuuriympäristöyksikön arkistoon.

Nro	päänro : alanro	Aihe	Kuvattu suuntaan	Kuvaaja	Pvm
DSCN2482	KYY 38 : 1	Digitaalikuvia tutkimusalueesta. Panoraamakuva 1.	-	KL	6.5.
DSCN2483	KYY 38 : 2	Digitaalikuvia tutkimusalueesta. Panoraamakuva 1.	-	KL	6.5.
DSCN2484	KYY 38 : 3	Digitaalikuvia tutkimusalueesta, taka-alalla röykkiö nro. 1. Panoraamakuva 1.	-	KL	6.5.
DSCN2485	KYY 38 : 4	Digitaalikuvia tutkimusalueesta, taka-alalla röykkiö nro. 1. Panoraamakuva 1.	-	KL	6.5.
DSCN2486		Digitaalikuvia tutkimusalueesta, taka-alalla röykkiö nro. 1.	-	KL	6.5.
DSCN2487		Digitaalikuvia tutkimusalueesta.	-	KL	6.5.
DSCN2488		Digitaalikuvia tutkimusalueesta, taka-alalla röykkiö nro. 1.	-	KL	6.5.
DSCN2489		Digitaalikuvia tutkimusalueesta, taka-alalla röykkiö nro. 1.	-	KL	6.5.
DSCN2490		Digitaalikuvia tutkimusalueesta.	-	KL	6.5.
DSCN2491		Panoraamakuvia tutkimusalueesta. Kuvattu röykkiön nro. 1 itäpuolelta. Panoraamakuva 2.	länteen	KL	7.5.
DSCN2492		Panoraamakuvia tutkimusalueesta. Kuvattu röykkiön nro. 1 itäpuolelta. Panoraamakuva 2.	pohjoiseen	KL	7.5.
DSCN2493		Panoraamakuvia tutkimusalueesta. Kuvattu röykkiön nro. 1 itäpuolelta. Panoraamakuva 2.	koilliseen	KL	7.5.
DSCN2494		Panoraamakuvia tutkimusalueesta. Kuvattu röykkiön nro. 1 itäpuolelta. Panoraamakuva 2.	koilliseen	KL	7.5.
DSCN2495		Panoraamakuvia tutkimusalueesta. Kuvattu röykkiön nro. 1 itäpuolelta. Panoraamakuva 2.	itään	KL	7.5.
DSCN2496	KYY 38 : 5	Panoraamakuva tutkimusalueesta paalun 450/800 kohdalta. Panoraamakuva 3.	itään	KL	7.5.

Nro	päänro : alanro	Aihe	Kuvattu suuntaan	Kuvaaja	Pvm
DSCN2497	KYY 38 : 6	Panoraamakuva tutkimusalueesta paalun 800/450kohdalta. Panoraamakuva 3.	kaakkoon	KL	7.5.
DSCN2498	KYY 38 : 7	Panoraamakuva tutkimusalueesta paalun 800/450kohdalta. Panoraamakuva 3.	etelään	KL	7.5.
DSCN2499	KYY 38 : 8	Panoraamakuva tutkimusalueesta paalun 800/450kohdalta, taustalla röykkiö nro. 1. Panoraamakuva 3.	lounaaseen	KL	7.5.
DSCN2500	KYY 38 : 9	Panoraamakuva tutkimusalueesta paalun 800/450 kohdalta. Panoraamakuva 3.	länsilounaaseen	KL	7.5.
DSCN2501	KYY 38 : 10	Panoraamakuva tutkimusalueesta paalun 800/450 kohdalta. Panoraamakuva 3.	länteen	KL	7.5.
DSCN2502	KYY 38 : 11	Konekaivuu.	etelään	JS	10.5.
DSCN2503		Konekaivuu, kuvassa Kalle Luoto.	lounaaseen	JS	10.5.
DSCN2504	KYY 38 : 12	Konekaivuu.	pohjoiseen	JS	10.5.
DSCN2505		Konekaivuu, kuvassa Kalle Luoto.	luoteeseen	JS	10.5.
DSCN2506	KYY 38 : 13	Röykkiö nr. 1.	lounaaseen	JS	10.5.
DSCN2507		Röykkiö nr. 1.	länteen	JS	10.5.
DSCN2508		Röykkiö nr. 1, kuvassa Kalle Luoto.	pohjoiseen	JS	10.5.
DSCN2509		Röykkiö nr. 1.	luoteeseen	JS	10.5.
DSCN2510		Konekaivuu, kuvassa Kalle Luoto.	koilliseen	JS	10.5.
DSCN2511		Konekaivuu, kuvassa Kalle Luoto.	itään	JS	10.5.
DSCN2512		Koekuoppa F pappilan kaakkoispuolella.	koilliseen	KL	11.5.
DSCN2513		Koekuoppa F pappilan kaakkoispuolella.	koilliseen	KL	11.5.
DSCN2514		Koekuoppa F pappilan kaakkoispuolella.	itään	KL	11.5.
DSCN2515		Koekuoppa F pappilan kaakkoispuolella.	pohjoiseen	KL	11.5.
DSCN2516	KYY 38 : 14	Koekuoppa F pappilan kaakkoispuolella.	koilliseen	KL	11.5.
DSCN2517	KYY 38 : 15	Koekuoppa A pappilan koillispuolella.	länteen	KL	11.5.
DSCN2518		Koekuoppa A pappilan koillispuolella.	koilliseen	KL	11.5.
DSCN2519	KYY 38 : 16	Koekuoppa D, pohja. Iso kivi.	koilliseen	KL	11.5.

Nro	päänro : alanro	Aihe	Kuvattu suuntaan	Kuvaaja	Pvm
DSCN2520	KYY 38 : 17	Koekuoppa C, pohja.	luoteeseen	KL	11.5.
DSCN2521	KYY 38 : 18	Koekuoppa B (pappilan pihapiiri), pohja (moreeni, jossa kiviä).	koilliseen	KL	11.5.
DSCN2522		Aarrearkku.		KL	11.5.
DSCN2523		Aarrearkku, auki.		KL	11.5.
DSCN2524		Aarrearkku.		KL	11.5.
DSCN2525		Lavastettu tilanne röykkiö nr. 1:n luona, kuvassa KL, Riia Siltanen, Reija Hankosaari		JS	12.5
DSCN2526		Lavastettu tilanne röykkiö nr. 1:n luona, kuvassa KL, Riia Siltanen, Reija Hankosaari		JS	12.5
DSCN2527	KYY 38 : 19	Kaivausalue I, alueen eteläosa, 0-taso.	länteen	KL	14.5.
DSCN2528	KYY 38 : 20	Kaivausalue I, alueen pohjoisosa, 0-taso.	länteen	KL	14.5.
DSCN2529	KYY 38 : 21	Kaivausalue I, 0-taso.	pohjoiseen	KL	14.5.
DSCN2530	KYY 38 : 22	Kaivausalue I, alueen eteläosa, 0-taso.	itään	KL	14.5.
DSCN2531	KYY 38 : 23	Kaivausalue I, alueen pohjoisosa, 0-taso.	itään	KL	14.5.
DSCN2532	KYY 38 : 24	Kaivausalue I, 0-taso.	etelään	KL	14.5.
DSCN2533		Kaivausalue I, 0-taso, kiveys kaivausalueen lounaiskulmassa.	lounaaseen	KL	14.5.
DSCN2534	KYY 38 : 25	Koneellisen maanpoiston yhteydessä paljastunut kivirakenne. (813-815/407-408)	itään	KL	17.5.
DSCN2535	KYY 38 : 26	Koneellisen maanpoiston yhteydessä paljastunut kivirakenne. (813-815/407-408)	länteen	KL	17.5.
DSCN2536	KYY 38 : 29	Koneellisen maanpoiston yhteydessä paljastunut kivirakenne. (813-815/407-408)	pohjoiseen	KL	17.5.
DSCN2537	KYY 38 : 30	Kaivausalue I:n lisäosa, lounaiskulma.	länteen	KL	17.5.

Nro	päänro : alanro	Aihe	Kuvattu suuntaan	Kuvaaja	Pvm
DSCN2538	KYY 38 : 31	Kivirakenne 1, yksi kerros kiviä poistettu.	itään	KL	18.5.
DSCN2539	KYY 38 : 32	Kivirakenne 1, yksi kerros kiviä poistettu.	länteen	KL	18.5.
DSCN2540	KYY 38 : 33	Kivirakenne 1, yksi kerros kiviä poistettu.	pohjoiseen	KL	18.5.
DSCN2541		Kivirakenne 1, yksi kerros kiviä poistettu.	pohjoiseen	KL	18.5.
DSCN2542		Kaivausalue I, 1. kerros kaivettuna.	etelään	KL	19.5.
DSCN2543		Kaivausalue I, 1. kerros kaivettuna.	itään	KL	19.5.
DSCN2544	KYY 38 : 34	Kaivausalue I, 1. kerros kaivettuna.	itään	KL	19.5.
DSCN2545		Kaivausalue I, 1. kerros kaivettuna.	pohjoiseen	KL	19.5.
DSCN2546	KYY 38 : 35	Kivirakenne 1, kaksi kerrosta kiviä poistettu.	itään	KL	20.5.
DSCN2547	KYY 38 : 36	Kivirakenne 1, kaksi kerrosta kiviä poistettu.	länteen	KL	20.5.
DSCN2548	KYY 38 : 37	Kivirakenne 1, kaksi kerrosta kiviä poistettu.	pohjoiseen	KL	20.5.
DSCN2549	KYY 38 : 38	Koekuoppa F, laajennus. Kivien pinta näkyvissä.	lounaaseen	KL	20.5.
DSCN2550		Koekuoppa F, laajennus. Kivien pinta näkyvissä.	koilliseen	KL	20.5.
DSCN2551	KYY 38 : 39	Koekuoppa F, laajennus. Kivien pinta näkyvissä.	koilliseen	KL	20.5.
DSCN2552		Yleiskuva, kaivausalue I.	länteen	KL	20.5.
DSCN2553		Yleiskuva, koeoja, jossa kivirakenne 1.	länteen	KL	20.5.
DSCN2554		Yleiskuva, koe-oja.	länteen	KL	20.5.
DSCN2555		Yleiskuva, koeoja.	länteen	KL	20.5.
DSCN2556		Yleiskuva, koeoja.	länteen	KL	20.5.
DSCN2557		Yleiskuva, koeoja.	etelään	KL	20.5.
DSCN2558		Yleiskuva, koeoja.	itään	KL	20.5.
DSCN2559		Yleiskuva, etualalla koeojaa, taustalla röykkiö nro.1.	kaakkoon	KL	20.5.
DSCN2560	KYY 38 : 40	Yleiskuva, taustalla röykkiö nro.1.	kaakkoon	KL	20.5.
DSCN2561		Saunan kivijalka, vanha koordinaattipiste (punainen maali).	luoteeseen	KL	20.5.

Nro	päänro : alanro	Aihe	Kuvattu suuntaan	Kuvaaja	Pvm
DSCN2562		Saunan kivijalka.	lounaaseen	KL	20.5.
DSCN2563		Saunan kivijalka, vanha koordinaattipiste (punainen maali).	kaakkoon	KL	20.5.
DSCN2564		Saunan kivijalka, vanha koordinaattipiste (punainen maali).	itään	KL	20.5.
DSCN2565		Yleiskuva, kirsikkalehto, taustalla pappilarakennus.	koilliseen	KL	20.5.
DSCN2566		Yleiskuva, kirsikkalehto, taustalla pappilarakennus.	koilliseen	KL	20.5.
DSCN2567		Yleiskuva, kirsikkalehto, taustalla siirtolapuutarha. Panoraamakuva 4.	itään	KL	20.5.
DSCN2568		Yleiskuva, taustalla siirtolapuutarha. Panoraamakuva 4.	kaakkoon	KL	20.5.
DSCN2569		Yleiskuva kaivausalueesta, taustalla Sotkanvirta. Panoraamakuva 4.	etelään	KL	20.5.
DSCN2570		Yleiskuva kaivausalueesta. Panoraamakuva 4.	etelään	KL	20.5.
DSCN2571		Yleiskuva kaivausalueesta. Panoraamakuva 4.	lounaaseen	KL	20.5.
DSCN2572		Yleiskuva kaivausalueesta, taustalla Sotkanvirta. Panoraamakuva 4.	lounaaseen	KL	20.5.
DSCN2573		Yleiskuva kaivausalueesta, taustalla Sotkanvirta. Panoraamakuva 4.	länteen	KL	20.5.
DSCN2574		Yleiskuva, taustalla rantatörmää ja rökkiö 4. Panoraamakuva 4.	länteen	KL	20.5.
DSCN2575		Yleiskuva, taustalla rantatörmää ja rökkiö 4. Panoraamakuva 4.	luoteeseen	KL	20.5.
DSCN2576		Yleiskuva. Panoraamakuva 4.	luoteeseen	KL	20.5.
DSCN2577		Yleiskuva. Panoraamakuva 4.	pohjoiseen	KL	20.5.
DSCN2578		Yleiskuva, taustalla kirsikkalehto. Panoraamakuva 4.	koilliseen	KL	20.5.
DSCN2579		Yleiskuva, taustalla kirsikkalehto ja pappilarakennus. Panoraamakuva 4.	koilliseen	KL	20.5.
DSCN2580		Yleiskuva kaivausalueesta, taustalla Sotkanvirta. Panoraamakuva 5.	etelään	KL	20.5.
DSCN2581		Yleiskuva kaivausalueesta. Panoraamakuva 5.	lounaaseen	KL	20.5.
DSCN2582		Yleiskuva kaivausalueesta. Panoraamakuva 5.	lounaaseen	KL	20.5.
DSCN2583		Yleiskuva kaivausalueesta, taustalla rökkiö nr.1. Panoraamakuva 5.	lounaaseen	KL	20.5.
DSCN2584		Yleiskuva kaivausalueesta. Panoraamakuva 5.	länteen	KL	20.5.
DSCN2585		Yleiskuva kaivausalueesta, taustalla rantatörmää ja rökkiö 4. Panoraamakuva 5.	luoteeseen	KL	20.5.
DSCN2586		Yleiskuva kaivausalueesta, taustalla rantatörmää ja rökkiö 4. Panoraamakuva 5.	luoteeseen	KL	20.5.
DSCN2587		Yleiskuva, etualalla irtomaata koejasta. Panoraamakuva 5.	luoteeseen	KL	20.5.
DSCN2588		Yleiskuva, etualalla irtomaata koejasta, taustalla kirsikkalehto. Panoraamakuva 5.	pohjoiseen	KL	20.5.

Nro	päänro : alanro	Aihe	Kuvattu suuntaan	Kuvaaja	Pvm
DSCN2589		Koneellinen maantäyttö.	luoteeseen	KL	21.5.
DSCN2590		Koneellinen maantäyttö.	luoteeseen	KL	21.5.
DSCN2591		Koekuoppa F.	pohjoiseen	JS	21.5.
DSCN2592	KYY 38 : 41	Koekuoppa F.	pohjoiseen	JS	21.5.
DSCN2593		Koekuoppa F.	länteen	JS	21.5.
DSCN2594		Pappila...		JS	21.5.
DSCN2595	KYY 38 : 42	Koekuoppa E	länteen	JS	21.5.

Liite 2. LUETTELO KOEKAIVAUKSEN YHTEYDESSÄ OTETUISTA MUSTAVALKONEGATIIVEISTA
 NOKIA – KEHO ARKEOLOGINEN KOEKAIVAUS 2010

Kuvannut Kalle Luoto (KL) /Jenny Skytt (JS). Mustavalkonegatiivit on tallennettu Pirkanmaan maakuntamuseon kulttuuriympäristöyksikön arkistoon

Negat. Nro	Kuva Nro	Aihe	Kuvattu suuntaan	Kuvaaja	Pvm
36	1	Nokian Kehon tutkimusalue kuvattuna röykkiön nro. 1 itäpuolelta.	itään	KL	7.5.
35	2	Nokian Kehon tutkimusalue kuvattuna röykkiön nro. 1 itäpuolelta.	koilliseen	KL	7.5.
34	3	Nokian Kehon tutkimusalue kuvattuna röykkiön nro. 1 itäpuolelta.	pohjoiseen	KL	7.5.
33	4	Nokian Kehon tutkimusalue kuvattuna röykkiön nro. 1 itäpuolelta.	luoteeseen	KL	7.5.
32	5	Nokian Kehon tutkimusalue kuvattuna röykkiön nro. 1 itäpuolelta.	länteen	KL	7.5.
31	6	Panoraamakuva tutkimusalueesta. Kuvattu paalun 800/450 kohdalta.	itään	KL	7.5.
30	7	Panoraamakuva tutkimusalueesta. Kuvattu paalun 800/450 kohdalta.	kaakkoon	KL	7.5.
29	8	Panoraamakuva tutkimusalueesta. Kuvattu paalun 800/450 kohdalta.	etelään	KL	7.5.
28	9	Panoraamakuva tutkimusalueesta. Kuvattu paalun 800/450 kohdalta.	lounaaseen	KL	7.5.
27	10	Panoraamakuva tutkimusalueesta. Kuvattu paalun 800/450 kohdalta.	lounaaseen	KL	7.5.
26	11	Kaivausalue I, alueen eteläosa, 0-taso.	länteen	KL	14.5.
25	12	Kaivausalue I, alueen pohjoisosa, 0-taso.	länteen	KL	14.5.
24	13	Kaivausalue I, 0-taso.	pohjoiseen	KL	14.5.
23	14	Kaivausalue I, alueen eteläosa.	koilliseen	KL	14.5.
22	15	Kaivausalue I, alueen pohjoisosa.	itään	KL	14.5.
21	16	Koneellisen pintamaanpoiston yhteydessä paljastunut kivirakenne 1. (813-815/407-408)	itään	KL	17.5.
20	17	Kivirakenne 1. Koeojasta paljastunut kivirakenne puhdistettuna.	itään	KL	17.5.
19	18	Kivirakenne 1. Koeojasta paljastunut kivirakenne puhdistettuna.	pohjoiseen	KL	17.5.
18	19	Kaivausalue I, lisäosa, lounaiskulma.	länteen	KL	17.5.
17	20	Kivirakenne 1. Yksi kerros kiviä poistettu.	itään	KL	18.5.
16	21	Kivirakenne 1. Yksi kerros kiviä poistettu.	länteen	KL	18.5.
15	22	Kivirakenne 1. Yksi kerros kiviä poistettu.	pohjoiseen	KL	18.5.
14	23	Kivirakenne 1. Kaksi kerrosta kiviä poistettu.	itään	KL	20.5.
13	24	Kivirakenne 1. Kaksi kerrosta kiviä poistettu.	länteen	KL	20.5.
12	25	Kivirakenne 1. Kaksi kerrosta kiviä poistettu.	pohjoiseen	KL	20.5.
11	26	Koekuoppa E, eteläosa.	pohjoiseen	JS	21.5.
10	27	Koekuoppa E, pohjoisosa.	pohjoiseen	JS	21.5.
9	28	Koekuoppa E, eteläosa.	länteen	JS	21.5.
8	29	Koekuoppa E, pohjoisosa.	länteen	JS	21.5.

Liite 3. Kuvaliite MUSTAVALKOVALOKUVISTA
 NOKIA – KEHO ARKEOLOGINEN KOEKAIVAUS 2010

Kuvannut Kalle Luoto (KL) /Jenny Skytt (JS)

Nro	Aihe	Kuvattu suuntaan	Kuvaaja	Pvm	Kuva
36	Nokian Kehon tutkimusalue kuvattuna röykkiön nro. 1 itäpuolelta.	itään	KL	7.5.	
35	Nokian Kehon tutkimusalue kuvattuna röykkiön nro. 1 itäpuolelta.	koilliseen	KL	7.5.	
34	Nokian Kehon tutkimusalue kuvattuna röykkiön nro. 1 itäpuolelta.	pohjoiseen	KL	7.5.	

Liite 3. Kuvaliite MUSTAVALKOVALOKUVISTA
 NOKIA – KEHO ARKEOLOGINEN KOEKAIVAUS 2010

33	Nokian Kehon tutkimusalue kuvattuna röykkiön nro. 1 itäpuolelta.	luoteeseen	KL	7.5.	
32	Nokian Kehon tutkimusalue kuvattuna röykkiön nro. 1 itäpuolelta.	länteen	KL	7.5.	
31	Panoraamakuva tutkimusalueesta. Kuvattu paalun 800/450 kohdalta.	itään	KL	7.5.	
30	Panoraamakuva tutkimusalueesta. Kuvattu paalun 800/450 kohdalta.	kaakkoon	KL	7.5.	

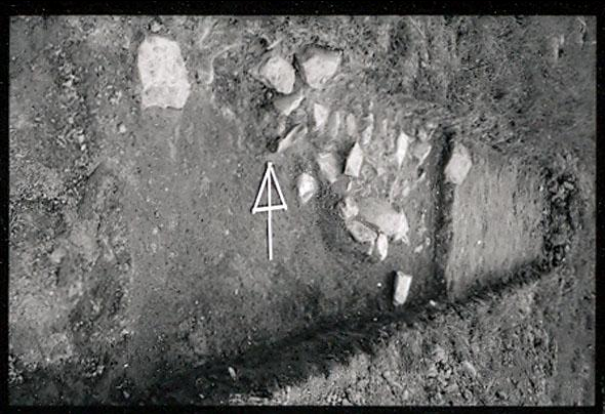

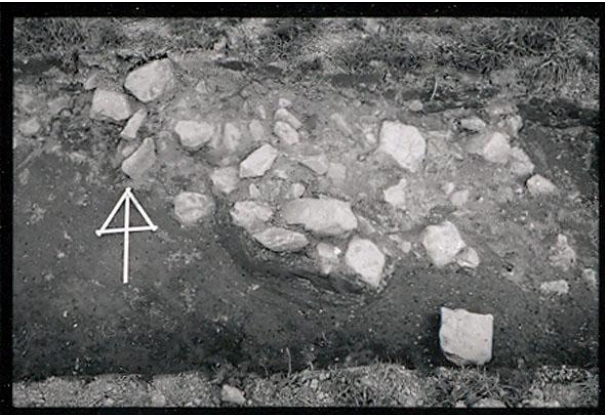

Liite 3. Kuvaliite MUSTAVALKOVALOKUVISTA
 NOKIA – KEHO ARKEOLOGINEN KOEKAIVAUS 2010

29	Panoraamakuva tutkimusalueesta. Kuvattu paalun 800/450 kohdalta.	etelään	KL	7.5.	
28	Panoraamakuva tutkimusalueesta. Kuvattu paalun 800/450 kohdalta.	lounaaseen	KL	7.5.	
27	Panoraamakuva tutkimusalueesta. Kuvattu paalun 800/450 kohdalta.	lounaaseen	KL	7.5.	
26	Kaivausalue I, alueen eteläosa, 0-taso.	länteen	KL	14.5.	

Liite 3. Kuvaliite MUSTAVALKOVALOKUVISTA
 NOKIA – KEHO ARKEOLOGINEN KOEKAIVAUS 2010

25	Kaivausalue I, alueen pohjoisosa, 0-taso.	länteen	KL	14.5.	
24	Kaivausalue I, 0-taso.	pohjoiseen	KL	14.5.	
23	Kaivausalue I, alueen eteläosa.	koilliseen	KL	14.5.	
22	Kaivausalue I, alueen pohjoisosa.	itään	KL	14.5.	

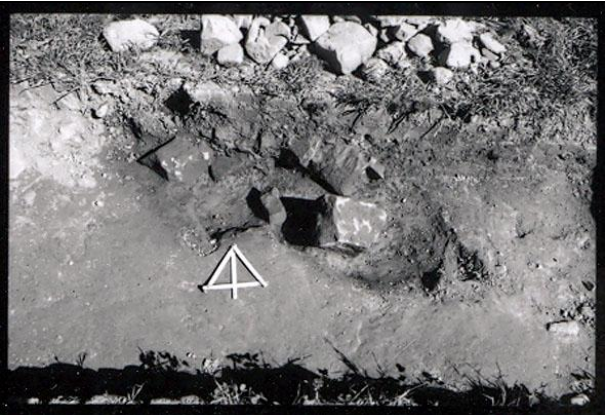

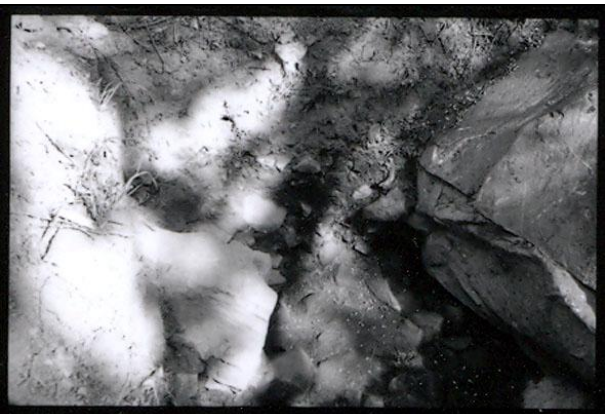
Liite 3. Kuvaliite MUSTAVALKOVALOKUVISTA
 NOKIA – KEHO ARKEOLOGINEN KOEKAIVAUS 2010

21	Koneellisen pintamaanpoiston yhteydessä paljastunut kivirakenne 1. (813-815/407-408)	itään	KL	17.5.	
20	Kivirakenne 1. Koeojasta paljastunut kivirakenne puhdistettuna.	itään	KL	17.5.	
19	Kivirakenne 1. Koeojasta paljastunut kivirakenne puhdistettuna.	pohjoiseen	KL	17.5.	
18	Kaivausalue I, lisäosa, lounaiskulma.	länteen	KL	17.5.	

Liite 3. Kuvaliite MUSTAVALKOVALOKUVISTA
 NOKIA – KEHO ARKEOLOGINEN KOEKAIVAUS 2010

17	Kivirakenne 1. Yksi kerros kiviä poistettu.	itään	KL	18.5.	
16	Kivirakenne 1. Yksi kerros kiviä poistettu.	länteen	KL	18.5.	
15	Kivirakenne 1. Yksi kerros kiviä poistettu.	pohjoiseen	KL	18.5.	
14	Kivirakenne 1. Kaksi kerrosta kiviä poistettu.	itään	KL	20.5.	

Liite 3. Kuvaliite MUSTAVALKOVALOKUVISTA
 NOKIA – KEHO ARKEOLOGINEN KOEKAIVAUS 2010

13	Kivirakenne 1. Kaksi kerrosta kiviä poistettu.	länteen	KL	20.5.	
12	Kivirakenne 1. Kaksi kerrosta kiviä poistettu.	pohjoiseen	KL	20.5.	
11	Koekuoppa E, eteläosa.	pohjoiseen	JS	21.5.	
10	Koekuoppa E, pohjoisosa.	pohjoiseen	JS	21.5.	

Liite 3. Kuvaliite MUSTAVALKOVALOKUVISTA
NOKIA – KEHO ARKEOLOGINEN KOEKAIVAUS 2010

9	Koekuoppa E, eteläosa.	länteen	JS	21.5.	
8	Koekuoppa E, pohjoisosa.	länteen	JS	21.5.	

Esihistoriallisen ja historiallisen ajan asuinpaikkalöytöjä, jotka Pirkanmaan maakuntamuseon tutkija Kalle Luoto otti talteen Nokian Kehon pappilan arkeologisen koekaivauksen yhteydessä 5.- 21.5.2010. Löydöt ovat koekaivauslöytöjä.

Aiemmat löydöt: KM 36017: 1-45, KM 37417: 1-38.

Ks. Kalle Luodon kaivausraportti Museoviraston arkeologian osaston arkistoissa.

Diar. pvm. 31.5.2010.

Luetteloinut Jenny Skytt ja Kalle Luoto

PAPPILAN PIHAMAA

KOEKUOPPA A

multa (0 – 6 cm pinnasta)

1. **Saviesineen katkelma**, 1 kpl 0,6g
Mitat: 13 mm x 7 mm x 10 mm

hiekkä (6 - 11 cm pinnasta)

2. **Palanut luu**, 2 kpl 1,1 g
Mitat: 1) 19 mm x 7 mm x 11 mm, 0,9g
2) 17 mm x 3 mm x 8 mm, 0,2 g

3. **Savitiiviste**, 4 kpl 3,3g
Mitat: 23 mm x 11 mm x 22 mm

kivinen moreeni (11 - 34 cm pinnasta)

4. **Palanut savi**, 4 kpl 201,8g
Mitat: 1) 64 mm x 31 mm x 32 mm
2) 60 mm x 30 mm x 45 mm
3) 44 mm x 28 mm x 39 mm
4) 34 mm x 20 mm x 27 mm

KOEKUOPPA B

harmaa soransekainen hiekka (6 - 11 cm pinnasta)

5. **Punasavikeramiikka**, 1 kpl 10,4g
Mitat: 39 mm x 16 mm x 24 mm

KOEKUOPPA C

hiekka (7 - 24 cm pinnasta)

6. **Kulkunen** 5,2g
Mitat: 2 x 16mm. Metallia, poikkileikkaukseltaan pyöreä,
keskellä sauma.

KOEKUOPPA D

harmaa soransekainen multa, jossa hiilenpaloja (17 - 40 cm pinnasta)

7. **Palanut luu**, 3 kpl 0,3g
Mitat: 1) 10 mm x 5 mm x 8 mm
2) 9 mm x 2 mm x 4 mm
3) 6 mm x 2 mm x 6 mm

KOEKUOPPA F

kivirakenne, n. 60 cm syvyydeltä pinnasta

8. **Savitiiviste**, 2 kpl 12,5g
Mitat: 1) 36 mm x 14 mm x 34 mm
2) 30 mm x 9 mm x 23 mm

KOEKUOPPA G

Pintaturve (0 - 10 cm pinnasta)

9. **Koristellun metallinapin katkelma**, 2 kpl 0,5g
Mitat: 1) 15 mm x 1-4 mm x 11 mm
2) 12 mm x 1 mm x 6 mm

KOEKAIVAUSALUE PELLOLLA**KOEKUOPPA 780 / 420****peltomulta (0 - 18 cm pinnasta)**

10. **Punasavikeramiikka**, 1 kpl 0,6g
Historiallisen ajan keramiikkaa. Yksi pinta lasitettu, toinen puuttuu.
Mitat: 12 mm x 4 mm x 8 mm

KOEKUOPPA 780 / 440**peltomulta (0 - 26 cm pinnasta)**

11. **Punasavikeramiikka**, 1 kpl 0,9g
Historiallisen ajan keramiikkaa.
Mitat: 16 mm x 5 mm x 13 mm

KOEKUOPPA 790 / 430**peltomulta (0 - 15 cm pinnasta)**

12. **Punasavikeramiikka**, 1 kpl 0,9g
Historiallisen ajan keramiikkaa. Yksi pinta ehjä, lasitettu.
Mitat: 20 mm x 5 mm x 13 mm

KOEKUOPPA 800 / 395**peltomulta (0 - 24 cm pinnasta)**

13. **Keramiikka**, 1 kpl 1,0g
Historiallisen ajan keramiikkaa. Vaaleanruskea.
Mitat: 20 mm x 5 mm x 14 mm

KOEKUOPPA 820 / 400**peltomulta (0 - 16 cm pinnasta)**

- 19. Posliini, 2 kpl** 3,0g
Mitat: 1) 28 mm x 2 mm x 23 mm
2) 18 mm x 2 mm x 20 mm
- 20. Fajanssi, 1 kpl** 1,5g
Mitat: 21 mm x 4 mm x 16 mm

KOEKUOPPA 820 / 410**peltomulta (0 - 17 cm pinnasta)**

- 21. Punasavikeramiikka, 1 kpl** 3,0g
Historiallisen ajan keramiikkaa. Jäljellä kaksi pintaa, joista toisella lasitus
Mitat: 28 mm x 8 mm x 16 mm

KOEKUOPPA 825 / 405**peltomulta (0 - 16 cm pinnasta)**

- 22. Punasavikeramiikka, 1 kpl** 2,1g
Historiallisen ajan keramiikkaa. lasitettu.
Mitat: 28 mm x 9 mm x 15 mm
- 23. Fajanssi, 1 kpl** 3,6g
Mitat: 34 mm x 6 mm x 21 mm

KONEKAIVUU, KOEOJAT, PELTO**KONEKAIVUU 805/ 413****peltomulta (0 - 20/30 cm pinnasta), konekaivetusta koejasta**

24. **Punasavikeramiikka**, 1 kpl 15g
Historiallisen ajan keramiikkaa.
Mitat: 50 mm x 12 mm x 27 mm

KONEKAIVUU 799/ 413**peltomulta (0 - 20/30 cm pinnasta), konekaivetusta koejasta**

25. **Kvartsi-iskos**, 1kpl 12,6 g
Mitat: 42 mm x 10 mm x 28 mm

KAIVAUSALUE 1, RUUDUT 805 – 810 / 395 - 400**pintamaan poiston yhteydessä**

26. **Kvartsi-iskos**, 3 kpl 21,3 g
Mitat: 1) 35 mm x 17 mm x 25 mm
2) 32 mm x 12 mm x 19 mm
3) 24 mm x 10 mm x 21 mm

peltomulta, puhdistuksen yhteydessä

27. **Metalliesineen katkelma**, 2 kpl 10 g
hevosenkenkänaula (?)
Mitat: 1) 33 mm x 7 mm (ruoto) x 20 mm (kanta)
2) 27 mm x 7 mm x 10 mm
28. **Punasavikeramiikka**, 1 kpl 1,0 g
Historiallisen ajan keramiikkaa.
Mitat: 18 mm x 6 mm x 13 mm

KM 38251

2010
NOKIA KEHO 2

KM 38251

29. **Palanut luu, 5 kpl** 0,8 g
Mitat: 1) 18 mm x 3 mm x 7 mm
2) 9 mm x 2 mm x 5 mm
3) 8 mm x 2 mm x 7 mm
4) 8 mm x 3 mm x 5 mm
5) 4 mm x 2 mm x 4 mm

KIVIRAKENNE, RUUTU 806/ 398

Peltomulta, 1. tason puhdistuksen yhteydessä

30. **Kvartsi-iskos, 1 kpl** 3,2 g
Mitat: 24 mm x 11 mm x 15 mm

PINTALÖYTÖ, RUUTU 800 – 810 / 395 - 400

pintalöytö, peltomulta,

31. **Metallinappi, 1 kpl** 5,2g
Mitat: 22 mm x 2 mm x 21 mm

LAPIONPISTOT

L3, GPS (KKJ 3) P = 6820635 I = 3313526

peltomulta

32. **Soljen katkelma, 1 kpl** 22,9g
Mitat: 70 mm x 13 mm x 38 mm
33. **Naulan katkelma, 1 kpl** 4,7g
Mitat: 30 mm x 10 mm (ruoto) x 14 mm (kanta)

KM 38251

2010
NOKIA KEHO 2

KM 38251

L4, GPS (KKJ 3) P = 6820632; I = 3313527

peltomulta

34. Metalliesineen katkelma, 1 kpl 19,3g
Mitat: 36 mm x 19 mm x 33 mm

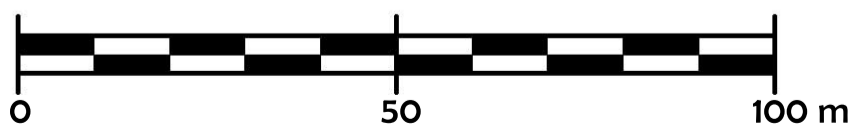
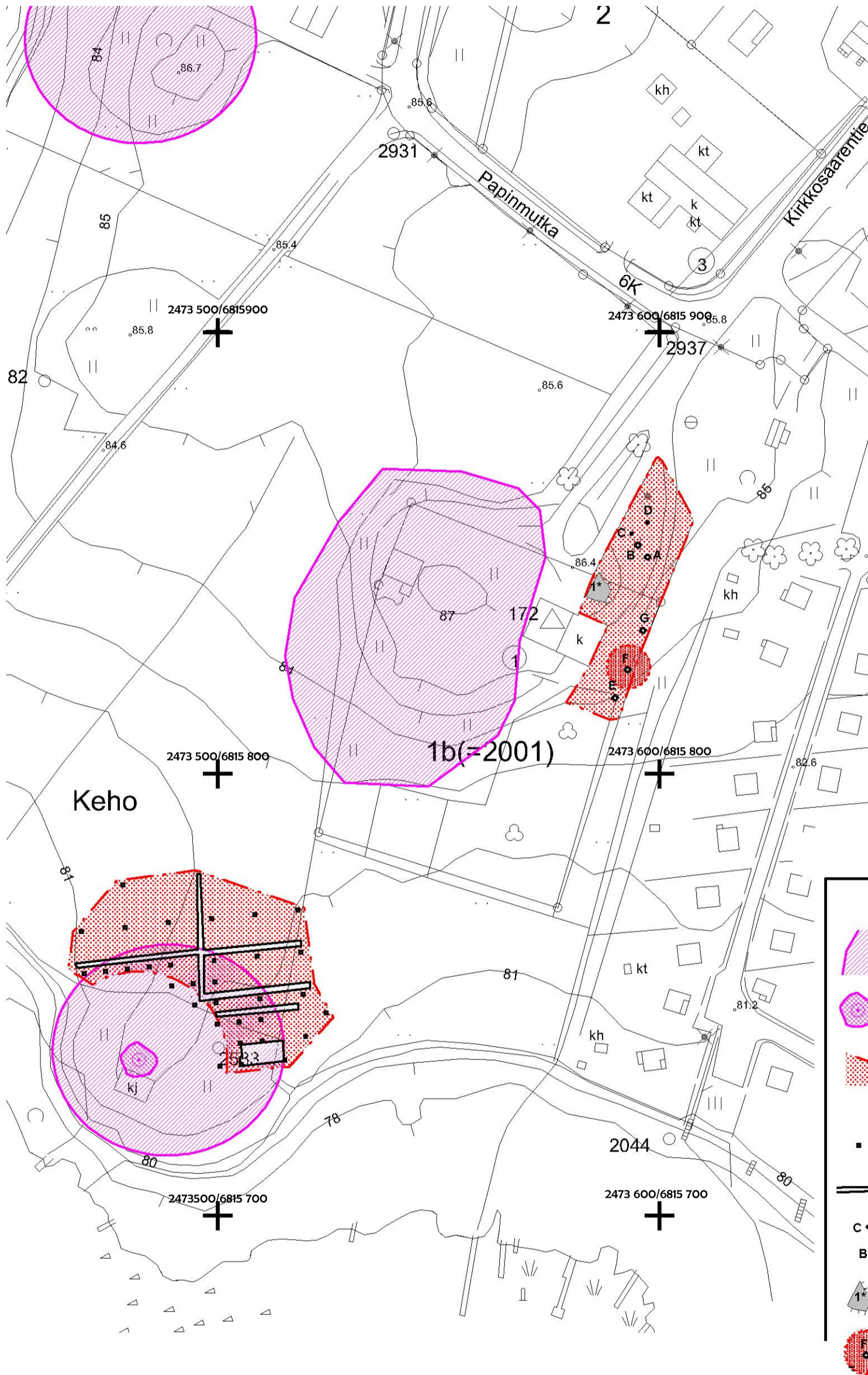
L8, GPS (KKJ 3) P = 6820634; I = 3313534

peltomulta

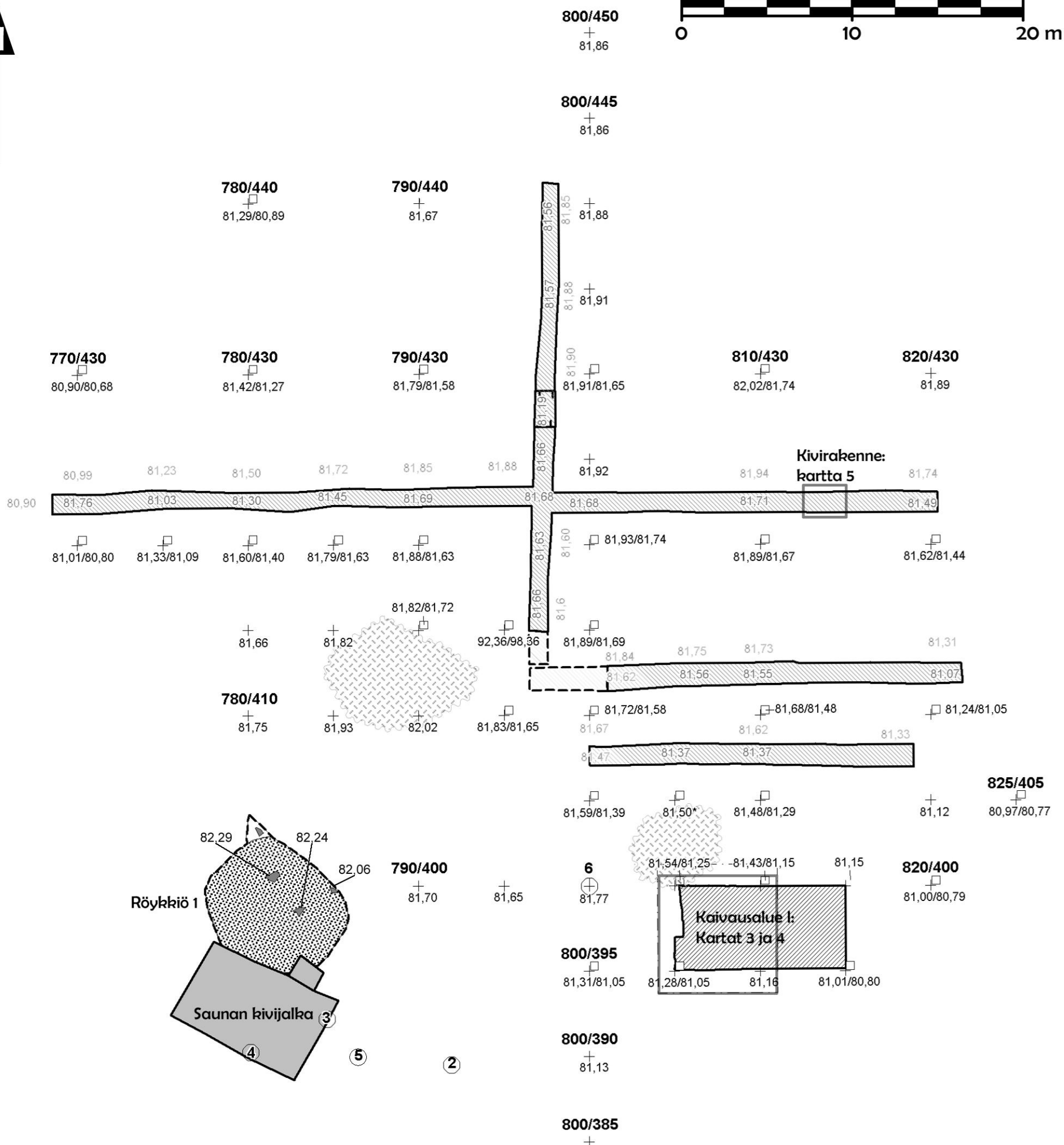
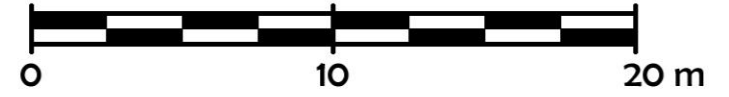
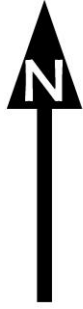
35. Metalliesineen katkelma, 1 kpl 4,7g
Mitat: 32 mm x 9 mm x 11 mm

Kohde sijaitsee Nokian Kehon pappilan pihapiirissä ja läheisellä peltoaukealla, Pyhäjärven rannan läheisyydessä. Nokian kirkko sijaitsee noin 3,5 km koetutkimusalueen luoteispuolella. Löydöt tehtiin koekaivauksen yhteydessä, joko koekuopista, konekaivualueelta tai peltoalueella tehdyn pintapoiminnan tuloksena. Löydöt ottivat talteen FM Kalle Luoto ja HuK Jenny Skytt

*Kaupunki: Nokia
Kylä: Keho
Kohde: Keho 2
Tilat: 536-6-2001-1 (Korttelin 2001 virallinen tunnus on 1b)
536-409-1-9 KEHO
Omistaja: Nokian seurakunta
Peruskartta PK 2123 05 NOKIA
KKJ 3: P = 6820 633 – 6820 766
I = 3313 492 – 3313 640
Z = 80-95 m mpy*

<p>Nokia, Keho Nokian Kehon koe-kaivaus 2010 Kalle Luoto 2010</p>	<p>Kartta 1 Tutkimusalue Yleiskartta MK 1:1000</p>
<p>Kenttä- ja mittausdokumentointi: Jenny Skytt & Kalle Luoto 7. - 20.5.2010 Puht. piirt. K. Luoto 2010</p>	<p>Tampereen museot/ Pirkanmaan maa- kuntamuseo (KYV)</p>

Selite

790/440 +	Koordinaattiluku Koordinaattipiste		Metsäsaareke
	Konekaivettu koeoja (pohjasaven pintaan)	①	Pultti kivessä (rajamerkki ?)
	Konekaivettu koeoja, pintamaa poistettu	②	Punainen maalipiste kivessä
	Koeoja, tarkastuskuoppa n. 75 cm syvyyteen	③	Maalatut pisteet kivijalassa
+	Koordinaattipiste, pintavaaitus m mpy	⑤	Kaivo
□	Koekuoppa, pinta- ja pohjavaaitus	⑥	Kaivausalueen piste 800/400 ja korkeuspiste 81,77 81,77 m mpy (NN).
81,79/81,63	Koeojan pintavaaitus		
81,23	Koeojan pohjavaaitus		
	Röykkiön mahdollinen reuna, kivi		
	Röykkiö, kivi		

<p>Nokia, Keho</p> <p>Nokian Kehon koekaivaus 2010</p> <p>Kalle Luoto 2010</p>	<p>Kartta 2</p> <p>Kaivausalue 1</p> <p>Yleiskartta</p> <p>MK 1:250</p>
<p>Kenttä- ja mittausdokumentointi:</p> <p>Jenny Skytt & Kalle Luoto 7. ja 19.5.2010</p> <p>Puht. piirt. J. Skytt & K. Luoto 2010</p>	<p>Tampereen museot/ Pirkanmaan maa- kuntamuseo (KYY)</p>

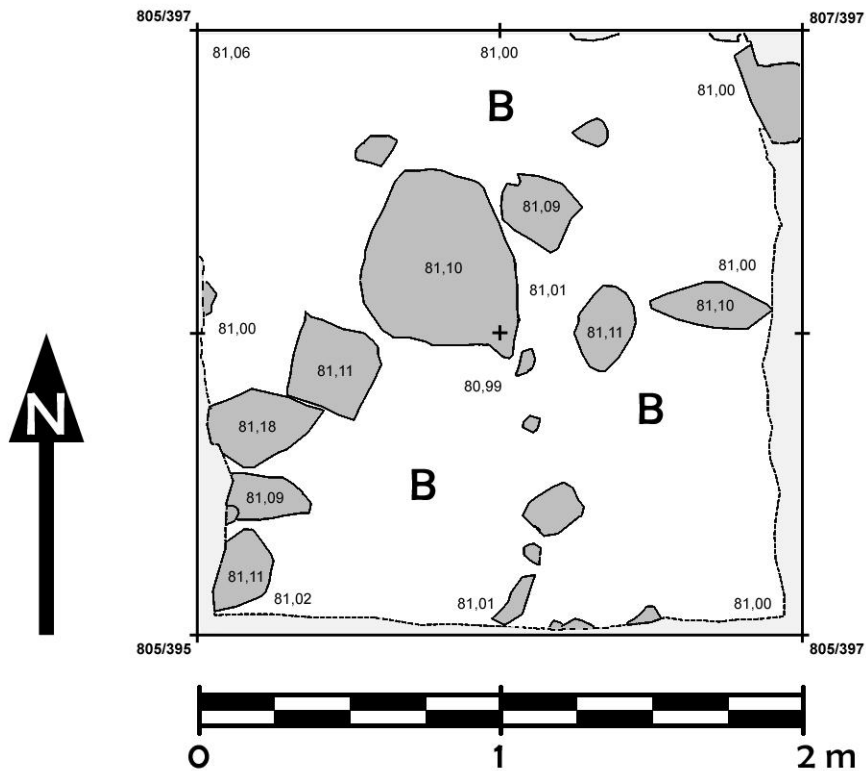
B Savensekainen sora

 Kivi

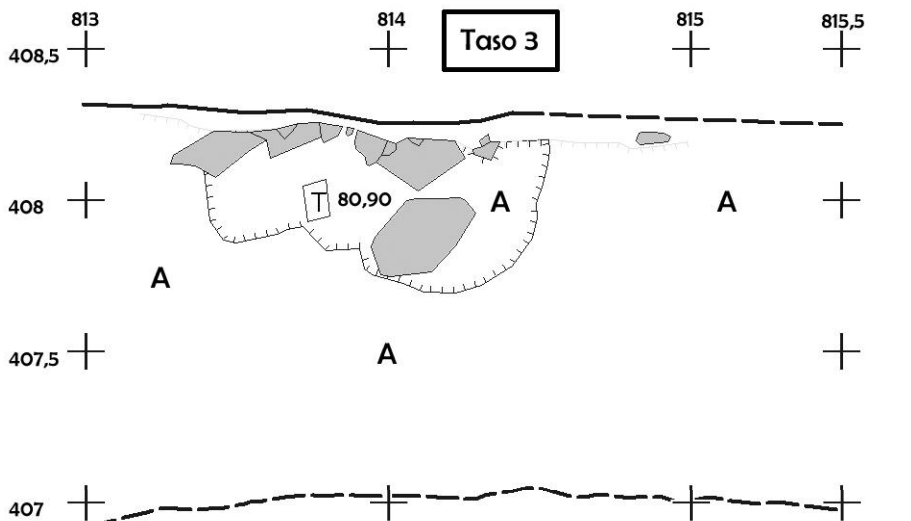
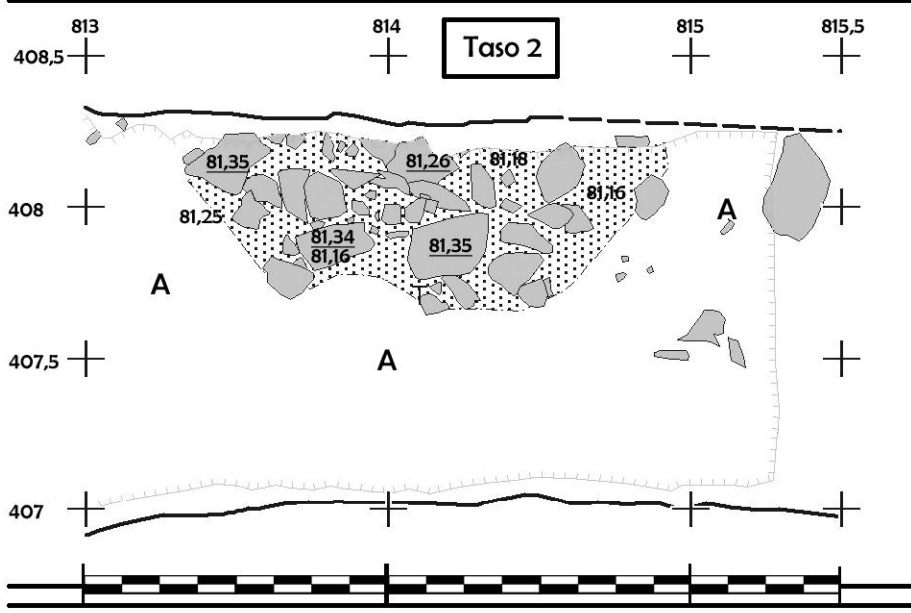
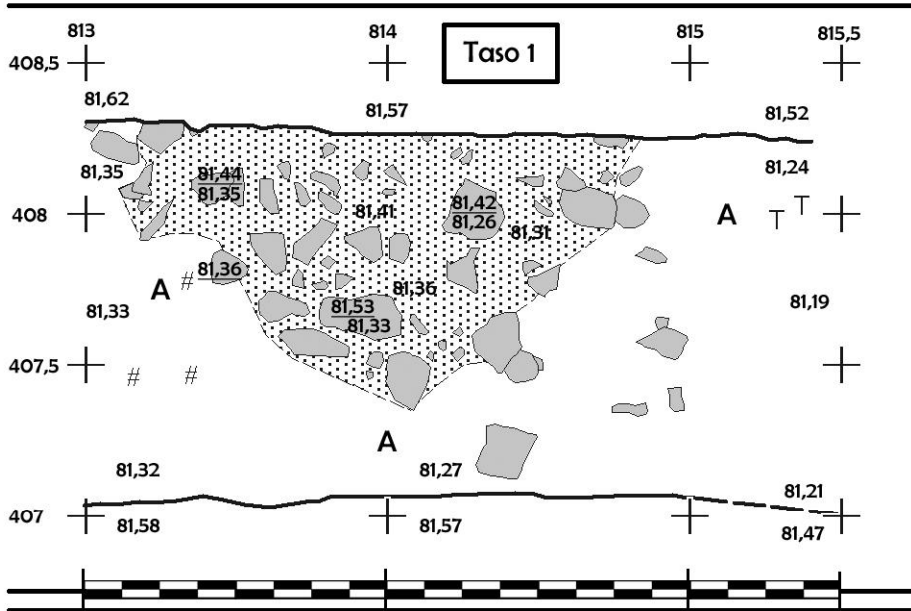
 Ei kaivettu

 Koordinaattipiste

 Vaaituskorkeus

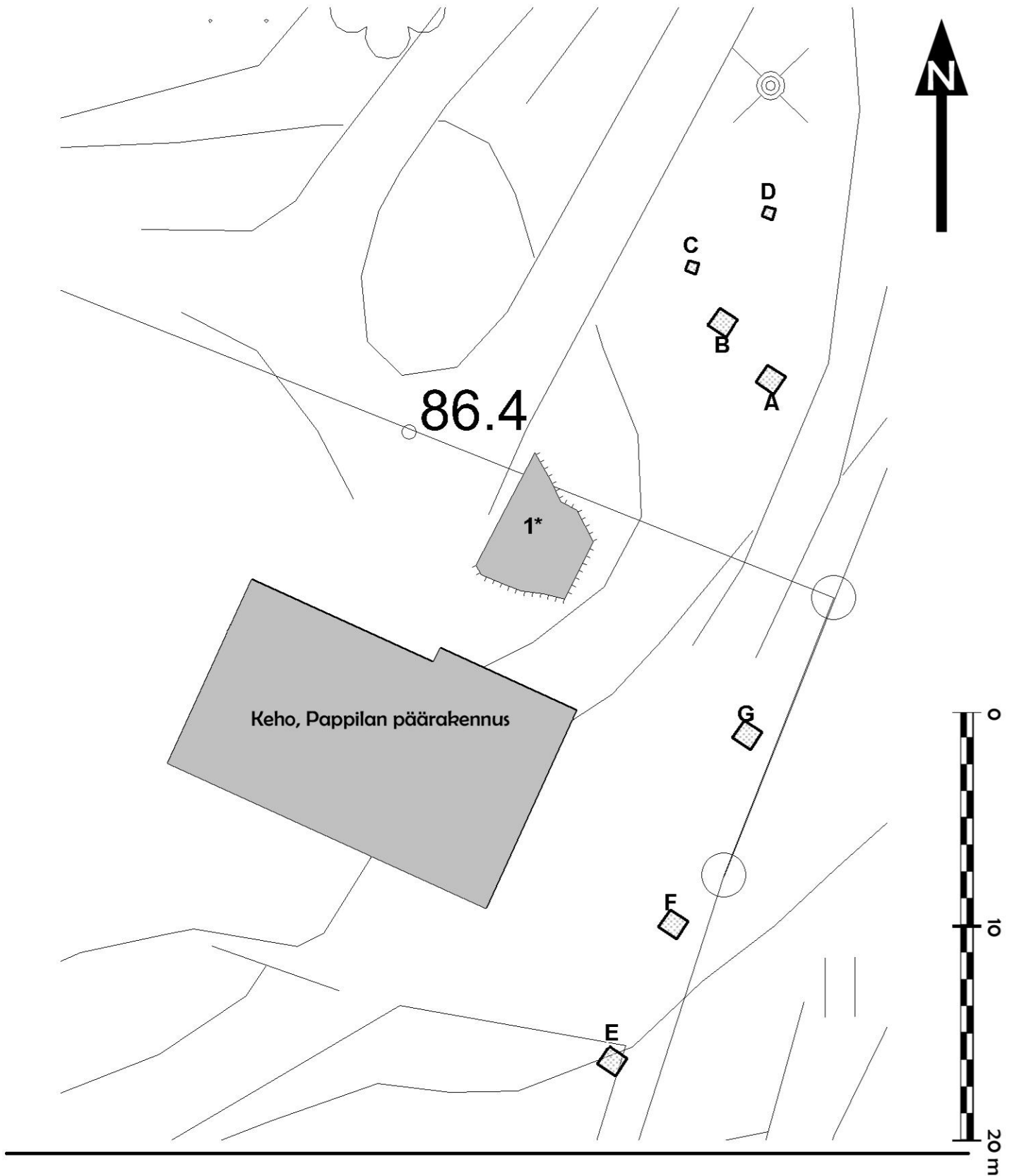
<p>Nokia, Keho</p> <p>Nokian Kehon koekaivaus 2010</p> <p>Kalle Luoto 2010</p>	<p>Kartta 4</p> <p>Kaivausalue 1</p> <p>Dokumentointitaso 2</p> <p>MK 1:25</p>
<p>Kenttä- ja mittausdokumentointi:</p> <p>Jenny Skytt 20.5.2010</p> <p>Puht. piirt. J. Skytt & K. Luoto 2010</p>	<p>Tampereen museot/ Pirkanmaan maakuntamuseo (KYY)</p>

Selite

- Sorasekainen savi
- A** Savi
- #** Hiili
- T** Tiili
- Kivi
- Kaivetun alueen raja
- Ilmiön raja, kaivettu

<p>Nokia, Keho Nokian Kehon koekaivaus 2010 Kalle Luoto 2010</p>	<p>Kartta 5 Koeoja, kivirakenne Rakennekartta MK 1:25</p>
<p>Kenttä- ja mittausdokumentointi: Jenny Skytt & Kalle Luoto 18.-20.5.2010 Puht. piirt. J. Skytt & K. Luoto 2010</p>	<p>Tampereen museot/ Pirkanmaan maakuntamuseo (KYY)</p>

Selite

Koekuopat, kirjaintunnus

1*

Raunio, ajosillan jäännös

Nokia, Keho

Nokian Kehon koekaivaus 2010
Kalle Luoto 2010

Kartta 6

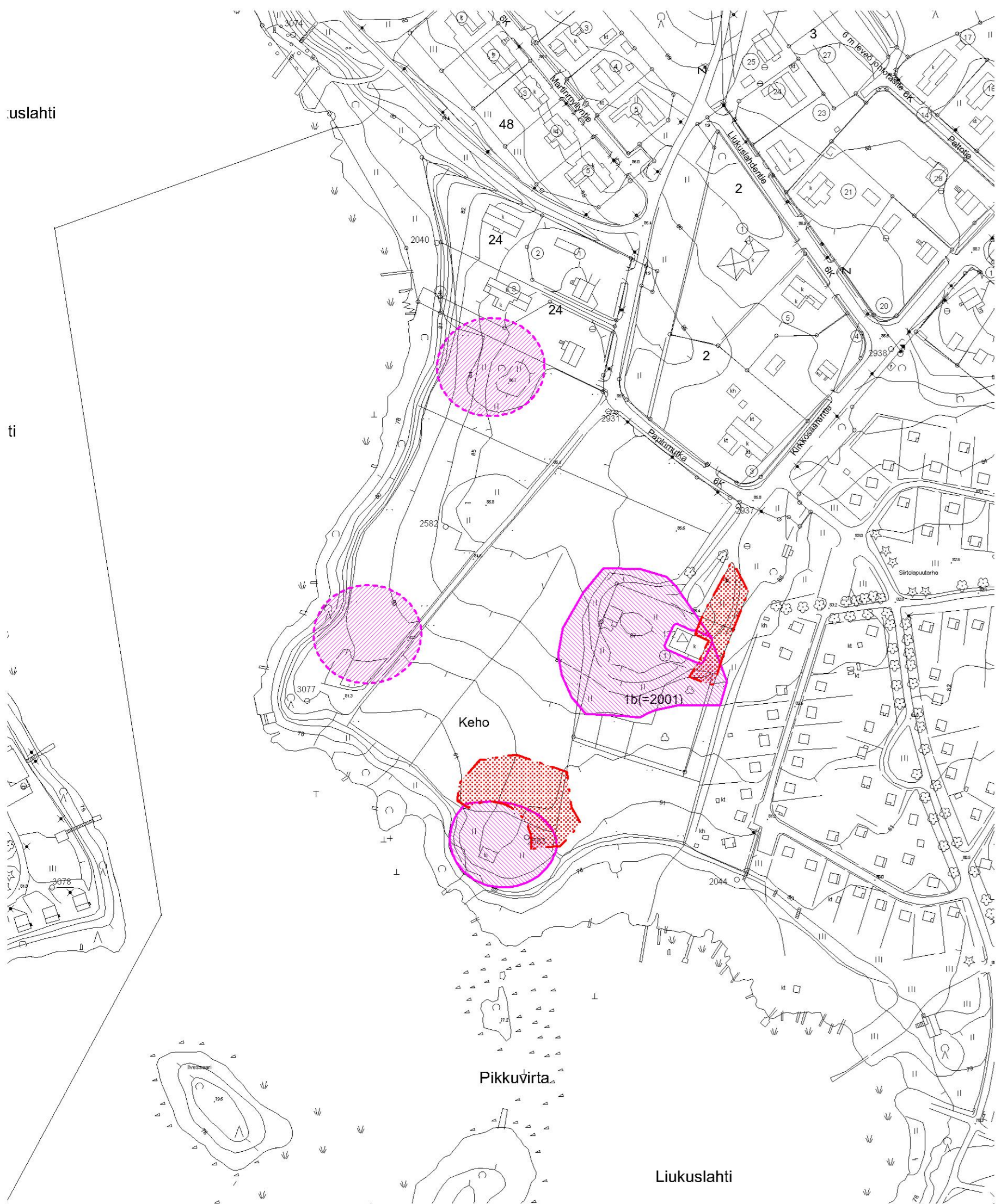
Tutkimusalue 2
Pappilan piha
MK 1:250

Kenttä- ja mittausdokumentointi:
Jenny Skytt & Kalle Luoto 18.-20.5.2010
Puht. piirt. K. Luoto 16.9.2010

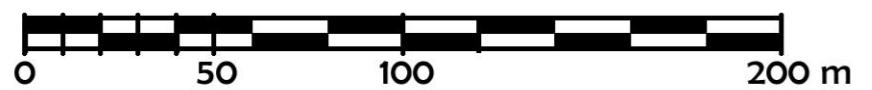
Tampereen museot/
Pirkanmaan maakuntamuseo (KYY)

Liukuslahti

ti

- Tutkimusalue 2010
- Muinaisjäännösalue
- Muinaisjäännösalue, todennäköisesti tuhoutunut
- Muinaisjäännösalue, tarkemmin rajaamaton

<p>Nokia, Keho</p> <p>Nokian Kehon koekaivaus 2010 Kalle Luoto 2010</p>	<p>Kartta 7</p> <p>Muinaisjäännösalueet MK 1:2000</p>
<p>Kenttä- ja mittausdokumentointi: Kalle Luoto ja Jenny Skytt 2010 Puht. piirt. K. Luoto 16.9.2010</p>	<p>Tampereen museot/ Pirkanmaan maakuntamuseo (KYY)</p>